

NAME-İ HUSUSÎYE

ELL HACC
HÜSEYİN VEDAD

İstanbul
1432/2011

NAME-İ HUSUSİYE

ELL HACC
HÜSEYİN VEDAD

Editör: Şafak TUNÇ **Redakte/Tashih:** Hızır ERCAN

Baskı Tarihi
1432 /2011

İletişim

Web: <http://huvallahu.com>
e- mail: ellhuve@mynet.com
ellhuve@hotmail.com

Basım Yeri:

Seçil Ofset Matbaacılık
ve Ambalaj Sanayi Ltd. Şti.

ISBN

978-605-87618-0-3

İÇİNDEKİLER

1. Dibâce.....	1-5
1. Allah'ımızın İnsan Varlığının Terakkisi İçin Lütfetmiş Olduğu Dinin Hususiyetleri Nelerdir?.....	7-9
2. İslâm'ın Diğer İnançlara Bakışı Nasıldır?.....	11-16
3. Günümüzde Din Anlayışı Nasıl Olmalıdır?.....	17-21
4. Kur'an Uzmanı Olmak Mümkün Müdür?.....	23-25
5. Ehl-i Tarik Ne Demek? Ehl-i Tarik İnsan Nasıl Olmalıdır?..	27-29
6. Geçmiş Dergâh Adabı Bugün de Geçerli Midir?.....	31-36
7. Maneviyata Dâhil Olmak İçin Ne Yapmak İcap Eder?.....	37-42
8. Derviş Olmak Kolay Mıdır?.....	43-48
9. Dervişliğin Hakikati ve Makbul Bir Derviş Olmanın Nasıl Mümkün Olacağı.....	49-54
10. Manevi Yolcunun Dünya Yaşamı ve Anlayışı Nasıl Olmalıdır?.....	55-57
11. Maneviyatta Yetişme Sadece Manevi Midir? Yoksa Maddi Yetişme De Maneviyata Dahil Midir?.....	59-63
12. İnsan En Küçük Ve En Büyük Sırlara Mazhardır Sözündeki Hususiyet Nedir? En Küçük ve En Büyük Sır Nedir?.....	65-70
13. Vücûd Günahı Ne Demektir, İnsan Vücûd Günahından Nasıl Kurtulur?.....	71-75
14. Bir Mürşid Eli Tuttuktan Sonra Nasıl Yürümelidir?.....	77-79

15. Mürşid'e Tâbi Olmanın Hususiyetleri Nelerdir?.....	81-88
16. Allah İle Kul; Mürşid İle Evlad Arasındaki Münasebetler Nasıl Olmalıdır?.....	89-93
17. Dervişlerin Mürşid'i İle Edebi Nasıl Olmalıdır, Müspet Ve Menfi Tatbikatından Murat Nedir, Hayır ve Şerrin Allah'tan Gelmesindeki Hususiyet Nedir?.....	95-102
18. Mürşid Noktasına Sadakat Göstermenin Hususiyetleri ve Çile Tatbikatının Mânâsı.....	103-106
19. Haccın Enfüsî Mânâsı Nedir? Hacc-ı Ekber Ne Demektir?.....	107-109
20. Evlâdın Mürşid'ine Uyması Nasıl Olmalıdır ve Teslimiyetin İcapları Nelerdir?.....	111-118
21. Manevi Yetişmede Dervişin Nasıl Yetiştği ve Hakkı Bulmasının Hususiyetleri.....	119-126
22. Allah ile Beraber Olmak Ne Demektir? İnsan Allah Olabilir mi?.....	127-128
23. Bir Derviş Hakkı Bulduktan Sonra Nasıl Hareket Etmelidir. Hakkı Bulmuş Bir Dervişin Mürşid'i İle Münasebeti Nasıl Olmalıdır?	129-130
24. Lugatçe.....	131-134
25. Yayımlanmış Eserler.....	135-136

DÎBÂCE

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Bu kitap, manevî gönül sahiplerinin seyr-i sülûklarında karşılaşmış oldukları meseleleri manevî yola müracaatla bilgi bakımından tenvir etmek ve tevcih ettikleri suallere cevap vermek maksadından hâsıl olan mektuplarla ilgilidir. Aynı zamanda Mürşid ile derviş arasındaki hususiyetleri ifade etmektedir; yetişmede bu yol nasıl takip ediliyor bunu göstermektedir. Maneviyatta her yol kendi meşrebi üzere yürür.

Tâbiidir ki manevî hayatın ilk günden zuhuru ile bugünkü zaman arasında anlayış ve idrak farkları ortaya çıkmaktadır. Burada mühim olan her geçen zaman içinde o ilâhî bilgilerin Allah'ın o zamanki arzusuna göre yorumlanması olsa gerekir.

Asıl hayat manevi hayattır. Bhusus maneviyatın cismaniyetle bağdaştırılması ince bir konu olsa gerekir. Dünyevî ilimleri elde etmek için bir merkeze (mektebe) gidildiği gibi manevi yolda da daha önce ahz-ı feyz etmiş manevi gönüllere müracaat edilmesi icap etmektedir. Böyle bir kimseye müracaat edilmesi ki, Hz. Süreyya'nın; **“Bürün yahut ki yut Kur'an'ı amma iş biter sanma / Ol iş bitmez mülâkatı reisul mürşidîn ister”** beyanı, manevi yolda tatbikatın Mürşid is-

minin hakikati olan Allah'a tam tâbiyetle bir güzellik kazanılacağını ve terakki edileceğini işaret etmektedir.

Âlemlerin kuruluşu maneviyatla başlamıştır. Bu, Allah tarafından tatbikata konmuştur. O halde yaşamın esasının maneviyat olduğu görülmektedir.

Velâyetin zâtîyeti Allah'ın arzu buyurduğu gönüldür ki, o Zamanın İnsanı'dır. O zamandaki tek mil evliya O'ndan feyz almakta ve terakki etmektedir. Allah'ımız Sevgili Peygamberimiz ile bu hususu vurgulamıştır. Bu, Allah'ımızın rahmeti neticesidir. Allah'ımızın tertibi olan **el-insan**, belirli bir noktaya kadar yetiştikten sonra artık diğer insanların o ilim yönünde yürüyebilmelerini sağlayabilmek için lütfettiği bir husustur.

Bütün âlemlerde Allah ismi ile tatbikatı kendisine tâbi kılmıştır ki, İsm-i Azam, Allah ismidir. Bu, sırr-ı Âdem'i işaret etmektedir. Çünkü bu sırrı Allah'ımız Âdem ile açmıştır. Sırr-ı Âdem, risaleti, hilafeti, zâtîyeti, görünen âlemlerdeki rububiyeti, sıfatiyet üzerine fermanber ve mürebbi olmasını ifade eder. Çünkü o mürebbidir, yetiştiricidir: O'na iltica etmek lazımdır.

Maneviyattaki gönüller terakki ediyor, ancak her terakkiden sonra dikkat edilirse yeni açılmalar, yeni bilgiler lütfediliyor. Bu, o gönüllerin terakki etmesi içindir. Terakki ettikçe Allah'ımız rahmet-i ilâhîyesi ile büyük lü-

tuf yaparak ilim ve bilgide daha ileri olarak o gönülleri mücehhez kılmaktadır. Bu, "**Hüve her an yeni bir şandadır**" beyanının bir anlamı olsa gerekir.

Bugüne kadar maneviyatın daima terakki ettiği görülmektedir. Maddiyatın da maneviyata tâbi olması icap eder. Bu esasa dikkat edildiği takdirde, maddi hayatın manevi hayata tâbi olarak terakki ettiği görülecektir.

Manevi hayatın maddi hayata ters düşmesi veya karşıt olması kat'i olarak hiçbir zaman mümkün değildir. Gerçek hayat için her iki görüş ve anlayış idrakinin birlikte yürümesi lazım geldiği meydana çıkar. Araştırıldığında maddi yaşamın maneviyatın içinden çıktığı görülmektedir.

Bu kitaptaki mektuplar manevi yetişmedeki hususiyetlerin ve problem teşkil eden konuların manevi anlamada cevaplandırılması ve herkes tarafından anlaşılması zor olan konuların açığa çıkarılması ve zamana göre ifade edilerek yetişen manevi gönüllere yardımcı olmasına matuf olarak yazılmıştır. Bu mektuplar okunduğunda mektuplardaki konuların sadece o kişiye münhasır değil ve fakat manevî yoldaki bütün insanların problemlerine cevap niteliği taşıdığı görülecektir.

Ne olursa olsun maneviyatı, yani dini velâyet olmadan idrak etmek mümkün değildir. Çünkü velâyetteki hususiyet Allah'ımızın o insanlara lütfettiği ilham ve beyan hususiyetinden kaynaklanmaktadır.

Allah'ımız bir gönülde hususiyetini lütfediyor ondan sonra da o gönlü başkalarına mürebbi tayin ediyor. Bu, Kur'an-ı Kerim'de bu şekilde izah edilmiş ve anlatılmıştır. Rabbimiz lütf u ihsanı olarak insanların yetişmesi için kolaylıklar lütfetmiştir. Bu, insanların kendi çabası ile olabilecek bir şey değildir. O halde insanların dini ve maneviyatı idrak edebilmek için daima Allah'ın tayin etmiş olduğu vazifeli bir irşad noktasına mecburiyetleri vardır. Peygamberler ve veliler Allah'ın bu programını tatbik etmişlerdir.

Bugün Sırr-ı Âdem'e karşı olan insanlar da görülüyor. Ancak ilk günden beri Allah'ımızın programı Sırr-ı Âdem ile tatbik olmaktadır. Bazıları Allah'ın bu programını reddedip Hakka yakınlaşmaya çalışıyor, ancak bu mümkün değildir.

İlâhî programın içinde o program ile ilgili olan sözler, kelimeler ve anlatımların mânâyı münifi çok derindir. Konu aynı olmasına rağmen açılma hususu zamana göredir. Bu, her ne kadar dünya âleminde görünme mertebeleri farklı olsa da velâyetin zâtîyet mertebesindeki ilâhî arzu ile ilgili olmasından kaynaklanmaktadır.

Hadis-i Kudsî'de buyrulmuştur ki; ***“Evliyayı tah-te kubâbi la ya'rîfunehüm gayrî / Evliyâm kubbe-lerim altında (saklı) dır. Onları benden gayrısı ta-nımaz.”***

Bildirdiği ve bildirmediği bütün âlemlerdeki ma-nevî gönüllere Hüve'den rahmet dileriz.

Huve't-tevfiku'r Refîk
ELL HACC HÜSEYİN VEDAD

ALLAH'IMIZIN İNSAN VARLIĞININ TERAKKİSİ İÇİN LÜTFETMİŞ OLDUĞU DİNİN HUSUSİYETLERİ NELERDİR?

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Hamdu senâlar ki, bütün ibadetler ve taâtlar Allah'a mahsustur. O Allah ki, her şeyin halıkı ve mâlikidir ve her şey Hüve'ye dönecektir. Salât u selâm Hz. Muhammed (s.a.v) üzerine olsun ki, son peygamber ve Hakkın son hükmü şeriatı sahibidir. Allah'ın selâmı O'nun âline ve evlâdına ve ezvacına ve ahabına ve en-sarına ve eshabına ve kıyamet gününe kadar O'nun izin-den yürüyenlerin üzerine olsun.

Her şeyi lûtfu ile, kendinden kendine halk eden ve her varlığın halıkı ve mâlikî Cenâb-ı Allah'tır ve her şey Hû'ya kalbolacaktır.

Ey cân-ı men; yazdığın nâmede; **“Allah’ımızın insan varlığının terakkisi için lütfetmiş olduğu dinin hususiyetinin ne olduğunu”** soruyorsun. Sana cevaben şunları bildirmeyi lüzümlü görüyorum:

Ey cân-ı men; **“Din”**, ilâhî yaratıcının bu varlık âlemindeki hususiyetini bildirmesi ile idrak edildi. Bu da bir gönül ile mümkündür.

Allah'ın işaret buyurduğu bir gönülde yetişip, kendisinde Allah'ın açılması ile kendi varlığının da Allah'ın varlığı olduğunun idrakinde olan dini tam idrak eder. Aksine, yaratıcı ile yaratılanı ayrı gören dini idrak edemez. O gönül, seçilmiş olan zât, Hakkı bulduğu için diğer insanlara da Hakkı buldurarak İslam'ın hakikat ve özünü idrak ettirme vazifesini deruhde eder.

Ey cân-ı men; Muhakkak ki, Allah muradını kendi bilir. Lâkin bir ince nokta var ki, Allah'ın bu tatbikattaki muradı olarak, neden insanın yetişmesi ve terakki etmesi için ilâhî mürebbiler gönderiyor ve arzu ettiği gönülleri yetiştirip kendine yaklaştırıyor?

Allah yetiştirdiği gönülleri baki kılıyor. Çünkü Allah'ımız onlar ile nice âlemlerde, hususi arzularını tatbik edecektir. Bu dünya alemini de, o hususi gönüllerin yetişmesinde bir araç, bir merhale olarak görmek icap eder. Bu bakımdan dini va'z etmek ile vazifeli olan gönülleri insanların hor ve hakir görmesi makbul olmaz.

Halk, onların ilâhî vazifelerindeki hakikati idrak edemediklerinden, onları dünya ve yaşam dışı olarak mütalaa ederler. Belki de asıl yaşam dışı olanlar kendileri olsa gerekir. Hayatı ve geleceği yalnızca dünya ile kâim olanlar, o büyük günde dünya yok olmuş iken kendileri ne durumda olacaklardır. Onlar için iman yaşam dışı idi, ancak iman ebediyet için mutlaka elzem olan, mecburiyet olan asıl unsurdur.

Varlıkların insana saygılı olması gerekiyor. Çünkü varlıklar insanı vasfedemez ve anlatamaz. İnsan Hüve'nin görünmesidir. Varlıkların mevcut olduğu umumi durumun içinde değildir. İnsanın durumu hususidir. İnsan cennetten indirildi, dünyaya ait değildi. İnsan Hüve'den göründü. Varlıkların onu anlaması mümkün değildir. Ancak Hakk yakınlığı bulan için, o görünmede Allah'ın hangi arzusu varsa, Allah'ın arzusu nispetinde idrak mümkün olabiliyor.

Hiçbir varlık insan ve din hususiyetini anlatamaz; ancak Hakkı bulmuş insan anlatabilir. Yani Hüve'den görünen ilâhî gönül, insan ve din hakikatini açıp anlatabilir. Bu durumda hakikati idrak için mutlaka Allah'ın tarif ve tavsif buyurduğu bir zâtın elini tutup yetişmek mecburiyeti vardır. Aksi halde hakikat ebedi meçhul kalır.

Bütün ibadetler ve taatlar Allah'a mahsustur. Ya Rabbî bizi hayra erdirdiklerin ile beraber eyle.

Baki selâm ve rahmet üzerine olsun evlâdım.
Âmin.

İSLÂM'IN DİĞER İNANÇLARA BAKIŞI NASILDIR?

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Ey cân-ı men; terakki ettirmek ve yüksek lütuflarından istifade ettirmek için bizleri kendi nurundan yaratan Allah'ımıza sonsuz hamdu senalar eder, teşekkür ederiz. Hamd ve şükür ancak Allah'a mahsustur.

Allah'ımızın bu lütuf ve ihsanlarını bizlere en güzel şekilde bildiren Sevgili Efendimize, evlâdına, ezvacına, ensarına, ahababına, ashabına salât u selâm olsun.

Güzel hatırını sorup, hayır ve iyilikler diledikten sonra, **"İslâm'ın diğer inanışlar karşısında durumu nedir? İslâm'ın diğer inançlara bakış açısı nedir?"** suallerine cevap olarak şunları söylemek yerinde olur:

Ey cân-ı men İslâm'da 'dinler' konusu diye bir konu yoktur. Gerek Kur'an'da gerekse Peygamberimizin hadîs-i şerîflerinde ifade edilen şudur: Bütün peygamberler ayrı birer din sahibi olarak ifade edilmez. Bütün peygamberler insanlara bir olan **"Allah dini"**ni tarif etmek için irsal olunmuşlardır.

Peygamberler Allah'ın insanlara yol göstermek ve hakikat-i ilmiyeyi bildirmek için vazifelendirilmiş gönül-

ler olarak değerlendirilmelidir. Nitekim pek çok âyette bu husus işaret buyrulmuştur.

Bakara sûresi 132. âyetinde;

"Ve İbrahim bunu oğullarına vasiyet eyledi. Ve Yakup da... "Ey oğullarım, muhakkak ki Allah sizlere Din'i seçti. Ancak Müslümanlar olarak can verin." buyrulmaktadır.

Âl-i İmrân sûresi 52. âyetinde;

"Ama İsa onlardaki küfrü hissedince "Allah'a doğru yardımcılarım kimlerdir?" dedi. Havariler "Bizler Allah'ın yardımcılarıyız, dediler. Allah'a iman ettik ve şahid ol ki, bizler Müslümanlarız" buyrulmaktadır.

Âl-i İmrân sûresi 67. âyetinde;

"İbrahim ne Yahudi olmuştur ne de Nasrani ve lâkin hanif bir Müslümandı ve müşriklerden değildi." buyrulmaktadır.

Hacc sûresi 78. âyetinde;

"...Hüve, Resûl üzerinize şahit olsun ve sizler de nas üzerine şahit olasınız diye, daha önce de bunda (Kur'an'da) da sizleri Müslümanlar diye isimlendirdi..." buyrulmaktadır.

Peygamberler geliş itibari ile kendisinden önceki peygamberleri tasdik etmişler, kendilerinden sonra gelecekleri de işaret etmişlerdir. Zaten pek çok peygamberi de yine bir peygamber yetiştirmiştir. Bu durum karşısında din anlayışını **"dinler"** şeklinde değil **"Allah dini"** şeklinde anlamak ve idrak etmek icap eder.

Nitekim Hz. İsa; **"Ey İsrail oğulları ben size Tevrat'tan önümdekini tasdik eden ve benden sonra gelecek, HU'nun ismi Ahmed olan resulü tebşir eden resulullahım."** (Saff 6. âyet) buyurmuştur. Bu durum karşısında peygamberleri ayrı olarak mütalaa etmek mümkün değildir.

Peygamberlerin Allah tarafından gönderildiğini idrak ediyorsak anlatılan dinî konuları da ayrı dinler olarak değil, **"bir din"** olarak kabul etmek gerekir.

Eğer peygamberlerin hepsi Allah'ı anlatıyorsa -ki, öyledir- o zaman bu ayrılığı peygamberler değil insanlar

yapmaktadır. Peygamberler ve Peygamberimizden sonra gönderilen zamanın velâyet gönülleri, "**bir Allah'ı**" anlatmaktadırlar. Daha evvel zuhur etmiş peygamberler Zamanın İnsanı olarak da değerlendirilmektedir. Onlar Allah'ı nasıl bilip idrak edeceğiz bunu bildirmekle vazifelidirler. Geçen zaman içinde, "*bugünü değil geçmişini kabul ediyoruz*" demek geriye düşmek demektir. Zamanın terakkisini kabul etmemek gericilik olsa gerekir. Bu konuda Kur'an'da geçmiş atalarının inanışlarını kendilerine din yapanların makbul bir noktada olmadıkları bildirilmiştir. Burada, Allah'ın insanı daha ileriye götürmek arzusunun inkâr edildiği görülmektedir.

İnsanlar her peygamberin söylediklerini ve bildirdiklerini o zamanki anlayışlarına göre tarif ve tevil edip değiştirmiş sonra bunları kendilerine din veya mezhep yapmışlardır.

Mezhepleri icat eden insanlara iman edenler o zamanın yorumunu kabul etmektedirler. Ama mezheplerin tam olarak geleceğe hitap etmediği görülmektedir.

Dinin bu hale gelmesindeki esas sebeplerden birisi de zahir din adamlarının yorumlarıdır. Öyle mantıktan uzaklaşmış sözler söylenmiş, fetvalar verilmiş ki, hakikatle bağdaştırmak mümkün değildir.

Peygamberlerin sözleri tam olarak bilinirse, her za-

man içinde zuhur etmiş peygamberlerin aynı kelimeleri ve lisanı kullandığı görülür. Ancak bu konu Sevgili Efendimiz Hz. Muhammed'in (s.a.v) zuhuruna kadar olagelmıştır. Efendimiz zamanında Allah'ımız bundan sonra kıyamete kadar olacak ilâhî şeriatını bildirmiş ve bu şeriatın başka din anlayışları ile karıştırılmaması için de daha evvel zuhur eden peygamberlerin sözlerini ortadan kaldırmıştır.

Hicr sûresi 9. âyetinde;

"Muhakkak ki "Zikri" inzal eden biziz ve muhakkak ki 'Hû'yu elbette muhafaza ederiz." buyrulmaktadır.

Bütün varlıkları yaratan ilâhî kudret bu ilâhî nizamın başka bir şey karıştırılmadan kıyamete kadar tatbik edilmesini arzu etmektedir. Ama maalesef Efendimizden evvel görülen taklitçilik İslâm'da da zuhur etmiş ve Allah'ımızın **"muhafaza ederiz"** buyurduğu dini çeşitli anlayışlarla, mezheplerle değiştirmeye kalkışmışlardır. Onun için İslâm'ın dine bakış açısı; Allah'ın **"Velâyet"** lütfettiği bakış açısı iledir. Bir Müslüman dünya yaşamına göre dini değerlendirmez, Allah anlayışı ile dünyaya bakar ve değerlendirir. Onun için de Müslümanlarda **"diğer dinler"** diye bir anlayış yoktur.

Al-i İmrân sûresi 19. âyetinde;

"Muhakkak ki Allah indinde din İslâm'dır." buyrulmaktadır.

Bugüne kadar Sevgili Efendimizin işaret buyurduğu **"Muhaddesun"** sınıfından olanlar Peygamberimizin bildirmiş olduğu dine tam olarak uymuşlardır; hiçbir in-hirafları ve sapmaları yoktur. Çünkü onlar Allah'tan il-ham ve beyan alan ve Peygamberimizin hadislerinde bil-dirdiği ve övdüğü gönüllerdir.

Ey cân-ı men Allah'ın bir dininde yürümek ve te-rakki etmek için **"Muhaddesun"** sınıfından bir gönül ile ünsiyyet etmek maneviyatın en önemli düsturu olsa ge-rekir.

Ey cân-ı men; senin ve kardeşlerinin Allah'ın bir dininde dikkatli olarak yürümenizi Cenâb-ı Hakk'tan niyaz ederim.

GÜNÜMÜZDE DİN ANLAYIŞI NASIL OLMALIDIR?

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Hamd ve şükür, rahmet-i ilâhiyesi sonsuz olan Rabbimize aittir. Evvel-âhir bütün hamd ü senâlar O'nadır. Habib-i Huda Hz. Muhammed Mustafa'ya (s.a.v) ve O'nun Ehl-i Beyt'ine, evlâdına, ezvacına, ashabına ve kıyamete kadar O'nun yolundan yürüyenlere salât ve selâm olsun.

Ey cân-ı men; "**Günümüzde din anlayışı nasıl olmalıdır**" sualine cevaben sana şunları bildirmeyi terakkin için lüzümlü görüyorum:

Bu noktada iki konu vardır. Birincisi din anlayışı, ikincisi dünyevi anlayıştır. Bu iki konu birbirine zıt olarak görünür ve çekişme halinde olarak algılanır. Hâlbuki her iki konu ayrı ayrı mütalâa edilmemelidir.

Dünya esas alınır; dünya kendi kendine var olmadı. Onu Allah yarattı. O halde yaratılanın yaratıcısını inkâr ve itiraz etmesi mümkün değildir. Yani bu düşünce ile bir yere varmak mümkün değildir. Yaratılan her an yok olabilir. Bu düşünce insana huzur vermez.

İnsan nasıl yaratıldığını düşünmelidir. Son zaman-

larda çok daha fazla araştırma yapılıyor. Dünya insanları hayatın sırlarını keşfedip ebedi yaşamı istiyorlar. Dünyada ebedi yaşamak mümkün değildir. Çünkü yaratılmış olanların sonu vardır. Allah'ımız; **"her nefis ölümü tadacaktır,"** buyurur. O halde bu fikir geçerli değildir.

Mesele manevi yönden ele alındığında, bütün varlıkların ve dünya dışındaki âlemlerin de Allah tarafından yaratıldığı idrak edilir. Bu idrak insanın dünya yaşamını ve programını bozmaz. Bilakis onları sabit kılar. Allah'ın yarattığı varlıklar asliyetlerini idrak ile ortak bir düşünceye gelmiş olduklarından ilâhi program ve tatbikat bozulmaz, daha geçerli olur.

Din nasıl anlaşılmalıdır? Dinin gayesi Allah'ı ve Peygamberi doğru bilip tanımak ve kat'i bir iman sahibi olmaktır. Namaz ve diğer ibadetler bunun ikrarıdır.

Allah arzda ilk insan olarak Âdem'i halketmiştir. Âdem'in aynı zamanda Allah'ın bir peygamberi olduğu bilinmelidir. Allah, bu âlemi yaratmaktaki arzusunun ve isteğinin neler olduğunu peygamberler ile insanlara bildirmiştir. En son Hz. Peygamberimiz (s.a.v) ile ilâhi arzusunun, nizamını ve ilâhi yaratılışın hususiyetlerini açık bir şekilde ifade etmiştir. Gerek dünya yaşamını gerek dünya sonrası yaşamını da gayet net olarak bildirmiştir. Peygamberimizin buyurduğu dini ve dünyevi bilgiler ve tavsiyeler araştırıldığında, hepsinin yaşamımıza tıpatıp uy-

duğu gör÷lmektedir. Ancak insanların uygulamaları kabul ve red arasındadır. Yaşamı maddeye bağlamak arzu-su ile manevî düşünce arasında çekişme yaşanmaktadır.

Dinî bilgiler yetkili olmayan insanların anlatımı ile deforme edilmektedir. O halde insanlar dini bilgileri red-dedecek yerde, araştırmaya ve daha iyi anlamaya çalış-malıdır. Ancak o zaman dünya yaşamının maneviyat ile paralel olduğu idrak edilir.

Allah dünya insanlarına kendi programını teklif et-ti. İnsanlar peygamberlerle gönderileni değıştirerek ken-di fikirlerini ilâhi bilgiler gibi insanlara empoze ettiler. Bugün dini çekişmelerin temelinde bu vardır. **Aslında dine itiraz, Allah'ın bildirdiğı ilme değıl de in-sanların uydurmalarıdır.** Çünkü onları dini bilgiler gibi kabul ettiler. Ancak onlar hayata da uymamaktadır.

Din ise, “**Bir Allah**”ın lütfettiğı ilâhi nizamdır. Onu parçalamakla, her peygambere ayrı bir din tahsis etmekle bir yere varılamaz. Peygamberlerin bildirdikle-rinde bir bütünlük vardır. İnsanlar onları şahsiyete göre değılendiriyorlar. Onların şahsiyeti kendilerine aittir. Dünya ilmî olarak ortaya çıkan insanlara da şahsiyetleri sebebiyle değıl, ilimleri sebebiyle muhtelif makamlar ve unvanlar veriliyor.

Din anlayışı, bugün dünyanın teknolojik ilerleme-

sine göre tarif edilmeye kalkılıyor. Yani “*din bugünkü medeniyete uyar mı?*” deniyor. Arkeolojiden bir şeyler çıkartılmaya çalışılıyor da Peygamberimizin sözlerinden değerlendirme yapılmıyor. Bugün din anlayışındaki kaos, Peygamberimizden sonra zuhur eden zahir din adamlarının dini yanlış yorumlamalarından kaynaklanmaktadır. Peygamberimizden evvel zuhur eden peygamberlerin anlatımı da Allah'ın dinidir. Ancak bugüne göre eksiktir. Yani dini Allah dini olarak alırsak, geçmiş anlayışların medeniyetin ilerlemesi, insan yaşamına uyması bakımından eksik kaldığı görülür. Nihayet Peygamberimiz ile çok daha ileri din anlayışı zuhur etti. Hz. Muhammed (s.a.v) ile peygamberlik tamam oldu. Va'z ettiği hükümler her zaman dilimine hitap etti. Doğru uygulandığında terakkiye sebep oldu. Bunu, ilk zamanda İslâm'ın etkisi ile medeniyetin terakkisinde görmek mümkündür. Yesrib'e Peygamberimiz geldiği için oraya Medine denildi. Medeniyet, Peygamberimize tam uyulduğunda mümkündür. Bilimin temellerinin İslâm ile atıldığı görülmektedir. (Bu konuda Hidayet-i İlmiyye kitabımızda geniş malumat vardır) Peygamberimizin tamamen kendisine ait tavsiyelerine göre tatbikat yapılırsa medeniyet makbul bir şekilde terakki eder. Din ve medeniyeti geri bıraktıran, insanlığa uymayan sözler din tüccarlarının icatlarıdır ki, toplumlara empoze edilmişlerdir.

Zamanımızda din ve maneviyatı anlamak ancak ve ancak Allah'a ve Peygamberimize uymakla mümkündür. Allah'ın tayin etmediği kimsenin dinî yorum

yapması dini tarife kalkması dinin ve maneviyatın yozlaşmasına sebeptir. Din anlayışı, Zamanın İnsanı'nı kabul ile Hz. Muhammed'in (s.a.v) beyanlarına tam olarak uyulması ile olur.

Allah'ı Mabud olarak değil de şahıs gibi düşündükleri için Allah ile pazarlık yapılan uydurma hadisler rivayet edildiği dahi görülmektedir. Miraç haberlerinde bahsedilen namazın elli vakitten beş vakte indirilmesi gibi... Bunun vebali çoktur, dinini doğru bir şekilde öğrenmek isteyenleri yanıltmaktadır.

Allah'ımız doğru bir iman ve Hz. Muhammed'e (s.a.v) tam bir tâbiyet lütfetsin. Amin.

KUR'AN UZMANI OLMAK MÜMKÜN MÜDÜR?

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

"Allahümme Salli alâ seyyidina Muhammedin ve alâ âli seyyidina Muhammed."

Sevgili Efendimizin Ehl-i Beyt'ine, yakınlarına, âline, evlâdına, ezvacına, O'na tâbi olan ve O'nun nurlu yolunda yürüyen ilâhî gönüllerin ruhlarına ve Allah'ın rahmet-i ilâhîyesine ermiş olan ilâhî gönül erenlerine, Allah'ımızın peygamberlerine ve velilerine, maneviyatta seyr-i sülûk etmiş olanlara, yalnız Allah'ımızın bildiği yakınlarına salât u selâm olsun.

Allah'a hamdu sena olsun ki, böyle yüce bir Peygamberin ümmeti olarak dünyaya geldik.

Ey cân-ı men, senin ve birçok evlâdımızın sorduğu sualler vardır ki, bunların bugün için bilinmesi lazım gelen mânâları vardır. Şüphesiz Allah'ımız her an yeni bir şandadır. O halde manevi bilgiler her yeni zaman içinde yeni mânâlar kazanmaktadır.

Ey cân-ı men; **"Bir zât kendisinin Kur'an uzmanı olduğunu iddia ediyor. Kur'an uzmanı olmak mümkün müdür?"** diye soruyorsun.

Ey cân-ı men; Kur'an okununca her insan kendi makamına göre anlar. Her makamın Kur'an anlayışına nasıl sahip olunabilir? O zaman Allah'ın ilmine tahdid gibi olur. O halde Kur'an uzmanı olmak mümkün değildir.

Rabbimiz, Hz. Muhammed'i (s.a.v) âlemlere en güzel örnek olarak göstermiştir. O zaman Peygamberimizi örnek almak icap eder.

Daha evvelki devirlerde Kur'an hakkında bilgi veren ulemanın bilgisini de esas alamayız. Mademki Kur'an'da; **"Hüve her gün (devir) yeni bir şandır."** buyrulmuştur o halde her devrin anlatımı da farklı olacaktır.

Geçmiş mezheplerin anlatımı için güzel bir anlatım denir ama bugün için amel edilmez. Çünkü mezhepler geçmiş zamanlara hitap eder. Her zamanda Zamanın İnsanı'nın verdiği ilim ve bilgi ile amel edilir. Velâyetin sözleri takdir de edilir tatbik de edilir. Çünkü velâyetin açıklaması her zamana hitap eder, ancak ulemanın anlatımı her zamana uymaz.

Zamanın İnsanına teveccüh ederek yapılan dua kabul olur. Her Zamanın İnsanı **"Bana uyunuz"** buyurur.

Hz. Süreyya Zamanın İnsanı'nı işaret buyurmuştur. Terakki için Zamanın İnsanı'na uymak lazımdır. Allah'ın o zaman için indirdiği rahmeti yani Zamanın İnsanı'nı bir kenara koyarak yürümek mümkün değildir.

Hz. Süreyya buyurur ki; **"Ehl-i zahir Kur'an'ı birkaç mânâda anlamaktan acizdir. Hâlbuki her âyetin 99 kere tefsiri mümkündür"** Aslında bütün isimler Allah'ındır. Bugün ise Kur'an HÜVE'ye göre anlatılmaktadır.

Ey cân-ı men; hülâsa-i kelâm dinimizi yetkili bir gönülden öğrenmek hatalardan korunarak selâmete çıkmak demektir. Allah feyzini ve muhabbetini ziyade eylesin. Amin.

EHİ-İ TARİK NE DEMEK? EHİ-İ TARİK İNSAN NASIL OLMALIDIR?

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Hamd ve şükür ancak âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur. Âlemlere rahmet olan Sevgili Peygamberimize ve O'nun âline salât u selâm olsun. Manevi yolda Ehl-i Beyt tariki ile ilâhî hakikatleri açıp bizleri zulmetten nura ulaştıran Rabbimize ve Efendimize sonsuz hamd ve şükrederiz.

Yazmış olduğun mektubunda; **“Ehl-i Tarik ne demek? Ehl-i Tarik insan nasıl olmalıdır?”** diye sormuşsun.

Ey cân-ı men; **“Tarik”** yol anlamında olduğuna göre Allah yolunu işaret eder. Dünyada bile bir yol için rehber ihtiyacı varsa, ilâhî yolda rehberin ne kadar lüzumlu olduğu aşikârdır.

Peygamberimiz **“vesile makamı”**nı övmüştür. Vesile makamı insanı Allah'a götüren makamdır. Vesile Allah'a götürmeye sebeptir. Bu bakımdan bir gönül arayıp ona teslim olmalıdır.

Maide sûresi 35. âyetinde;

“Ey iman edenler Allah'a takvalı olunuz

HU'ya varmaya el-vesileyi arayınız (talep ediniz) ve HU'nun sebilinde cihad ediniz umulur ki kurtuluşa erersiniz" buyrulmaktadır.

Mürşidin görüşleri ve evlâdı için nasihatleri her zaman için hayra yorumlanmalıdır. Nitekim Hz. Yunus Emre odunun bile eğrisini dergâhtan içeri sokmamıştır. Onun manevi anlayışında menfiyi de müspete tahvil etmek vardır. O her şeyi müspet görmüştür.

Eğer bir insan her noktada Hüve'yi müşahede ediyorsa hiçbir şeyi eksik görmez. Çünkü her şey Hüve'de cem olacaktır. Müspet ve menfi ilâhî kudreti idrak içindir. Onun için dervişten, yani talipten beklenen tam teslimiyet, sebat, sadakat ve ısrardır. Nitekim Hacc yolunda da "**sabır**" istenir. Çünkü her an menfi ile karşılaşılması mümkündür. Bu konu her yerde olduğu gibi dergâhlarda da vardır. Mesele yanlıştan doğruyu çıkarabilmektir.

Ey cân-ı men; Ehl-i Tarik olabilmek için Allah'ımızın maneviyat ve dünya programına uygun yürümek icap eder. Tarik, ilâhî-manevî yoldur. Her geçen zaman diliminde Allah'ımızın o zamanın insanlarının terakki edebilmeleri için lütfetmiş olduğu ilâhî açıklamalar paralelinde yürümek icap eder. Yaşadığımız dünyada diğer varlıkları da -Allah'ın yaratmış olduğu idraki ile- Allah'ın programı içinde değerlendirmek icap eder.

Ehl-i Tarık olanın manevi anlayışı da şöyle olmalıdır: Allah'ımızın her zaman dilimindeki manevi anlayış ve arzusuna göre yürümek, aynı zamanda o zamanın ilâhî zikrini tatbik etmek, yani Zamanın İnsanı'nın ilâhî zikrini terennüm etmek icap eder. Bu da o zamanın görünen gönül noktasını Allah'ın bir lütfu olarak zikretmekle mümkündür. Ancak o zaman her talip kendisinde ilâhî tatbikatın olduğunu ve Mürşid'i ile tezekkür ederek daha ileri terakki edeceğini idrak eder.

Rabbimizden sana ve kardeşlerine daha ileri idrak ve terakkiler lütfetmesini niyaz ederim. Amin.

GEÇMİŞ DERGÂH ADABI BUGÜN DE GEÇERLİ MİDİR?

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Rabbimizin halkeylediği varlıkların zübdesi ve mânası olan Hz.Muhammed'e (s.a.v) O'nun âline, evlâdına, ezvacına salât u selam olsun. Şüphesiz Deryayı Nuru Muhammed'i tasdik, kendi asliyetini tasdik etmek demektir.

Rabbimize hamd ve sonsuz şükrederiz ki, Peygamberimiz bizlere bu ilâhî hakikatleri lütfedip bildirdi. Allah'ın rahmetini insanlara lütfedip intikal ettiren bütün ilâhî gönüllere ve Rabbimizin sonsuz lütuflarına hamd ve şükrederiz.

Ey cân-ı men; **"Geçmiş dergâh adabı bu günde geçerli midir?"** diye sormaktasın. Böyle bir durumun mümkün olmaması icap eder. Çünkü her devir kendine mahsus olarak Allah'ın bir arzusunu taşır. Zamanın değişmesi ile bütün varlıkların değiştiği görülmektedir. Bu değişim sadece biri gidip diğerinin gelmesi şeklinde değil, maneviyatta Allah anlayışındaki terakkiler ve dünyevî olarak da medeniyetteki ilerlemeler düşünülmelidir.

Yaşamdaki pek çok değişiklik bunu göstermektedir. Her sene içinde giyim-kuşam, teknoloji ve bilimsel

gelişmeleri nazar-ı dikkate alırsak her yüz senede hayatın tamamen değiştiği görülmektedir. Haddi'zatında dünya yaşamındaki bu değişiklik maneviyatın daha ileri anlayış olarak açılmasından kaynaklanmaktadır. Nitekim Kur'an anlayışı da her zamana hitap eder şekilde tefsir edilmektedir.

Rahman sûresi 29. âyetinde;

"Hüve her gün (devir, an...) bir şandadır"
buyrulmaktadır.

Bu, din anlayışının o zamana göre anlaşılması lazım geldiğini işaret etmektedir. Bu yüzden daha önce yapılmış tefsirler bugüne tam olarak cevap verememektedir. Çünkü evvela maneviyat yeniliği va'z eyler, sonra dünya ona uyar. Bu durum karşısında geçmişi olduğu gibi kabul etmek ilimde, fende ilerlemeyi kabul etmemek demektir. İtiraz ediliyor ise niçin Kur'an'da; **"Hüve her gün (devir,an..) bir şandadır"** buyrulmaktadır? Neden her zaman için yeni bir gönül gönderilir? Niye her zuhur eden gönül yeni bir Kur'an tefsiri yapıyor? Bu duruma bakıldığında şu سوال ortaya çıkar; din mi ileri dünya mı? Elbette ki dinin, yani maneviyatın daha ileri gittiği anlaşılmalıdır. Fezada her an değişen galaksilerin ve seyyarelerin insanlara manevi açıdan da bir ibret olması icap eder.

Ey cân-ı men dikkat edersen dünya, feza ve âlemler ile ilgili olarak Kur'an-ı Kerîm'in bildirmiş olduğu tabikatların bugün daha insanlar tarafından bilinmeyen pek çok hususları vardır. Şimdi bu cümleden şunu sor-mak lazım; din mi ileri dünya mı?

Maalesef birçok ulema-i rüsûmun bütün bu hakikatleri bir kenara bırakarak insanların giyim-kuşam ve dedikoduları ile uğraşmaları şaşılacak bir durum olsa gerekir. Onun için evlâdım, her zaman için Hakk'a yönel ve O'nun rahmetini niyaz et!

Manevi yetişmede olan insanların daha dikkatli olmaları lazımdır. Manevî yetişmenin bir hususiyeti vardır. Manevi yetişme sadece 'Dergâh'a geliyoruz, gidiyoruz, kitapları okuyoruz' mu, yoksa başka bir şey mi? Nedir o başka şey? O şey Allah'ın manevi gönüllere lütfettiği ilâhî tatbikattır.

Ey cân-ı men; Bir Mürşid'e gidiyorsun, Mürşid sana bir talim yaptırıyor, ilk günden beri söylediğimiz bir söz var; "**Maneviyata adım attığın gün, an, saat, dakika, saniye itibariyle yaşadığın her şey maneviyatla ilgilidir.**" Neden? Çünkü artık manevi yola girilmiş, ilâhî kudretin gönüllerdeki tatbikatı başlamıştır.

Bir yanlış yaptığın zaman Hakk seni ikaz ediyor mu kalbinden? Ediyor. Maneviyatta olmayan insanların ise bu konuda bilgileri yoktur. Bazı insanlar var "*Ben hiç*

rüya görmem" der. Maneviyatta olan her gece rüya görüyor. Demek ki onların kanalı değişmiştir. Bu hâl takdirdir.

O zaman Mürşid'in sözüne dikkat edeceksin, ne söylediyse aynen yapmaya gayretli olacaksın. Niye? Çünkü bu bir talim. Mürşid sana bazı örnekler vererek anlatıyor. Dikkat et onlarda bir talim, bir imtihan var. Yumuşak bir şekilde hakikati söylüyor. Hakikatten kaçma, kaçarsan eksiklik yapmış olursun. Maneviyatta itiraz makbul olmaz.

Sen daha Mürşid'inin sözünü dinlemiyorsun, Allah'ın sözünü nasıl dinleyeceksin? Mademki maneviyata dâhil oldun, Mürşid sana bir talim yaptırıyor, sen bunu kabul etmiyorsun da nefs-i hevana göre hareket ediyorsun sonra "ben iyi miyim kötü müyüm" diye soruyorsun. *Onun* muhasebesini kendin yapmalısın.

Eskiden derviş olunduğu zaman itikâfa çekilir, çilehaneye girilirdi. Kadiri tarikatının 1. Pir-i Sânîsi Eşrefoğlu Rûmî hazretleri Hama'ya gidip Hüseyin Hâmevî Hazretlerini ziyaret ettiğinde çilehaneye girmişti. Hanımı da bu yolculukta doğum yapmış, nice meşakketlere katlanmıştı. Bu hanımın, Âdem'i olan kocasına tam bir tâbiyet halinde olduğu görülmektedir.

Seni kime nasip ettiyse ona git. Sen onun şahsî ve hususî yaşantısına bakma, onun elbisesi ile kravatı-giyi-

mi ile uğraşma bunlar dünya işleri hepsini bırakıp gideceğiz zaten. Sen onun ruhanîyetinden ne alıyorsun ona bak...

Aklını gönlüne bağladığın zaman güzel olursun. Çünkü insanın gönlü hata yapmaz. Aşk gönülde başlar, sevgide başlar. Sevginin olduğu yerde mugalata olmaz. İnsan sevdiğini kandırmayı düşünmez.

Allah'ın namütenahi makamları, namütenahi idrakleri var. İlâhî âleme intikal ettiğimizde bu âlemde yaşadığımız hayatla yakından uzaktan bir ilgisi olmadığı görülecektir. Sadece ve sadece şunu hatırlayacağız. **"evet galiba dünyada yaşamıştık"**

Bir manevî kardeşimiz Hakka yürüdü en yakini olan oğlu mânâsında gördü. Dedi ki; **"Oğlum ben dünyayı hiç hatırlamıyorum bile, zaten hatırlamak da istemiyorum."**

Bu gidiş sona doğru gidiyor ne zaman olur bilemeyiz, her an tetikte olmakta , kendimizi yoklamakta fayda vardır. Her an kendimizi yoklayışta; **"Ya Rabbi! Sana iltica ederiz, sana teslimiz"** demek icap eder. Esasta '**Rabb**' kelimesi Hüve'yi işaret eden bir kelimedir. Çünkü bütün varlıklar **"Rabbim"** diye dua ederler, kendilerindeki tecelliyatın asliyyetine iltica ederler.

Rabb ismi her insanın kendisindeki tecellisini işaret eden bir kelime olduğu için devamlı Rabbimize iltica edelim, teveccüh edelim ve terakki etmeye bakalım. Zaten Rabbimizin bu son zamanlardaki lütfu sonsuzdur.

Rabbim bir ilham indiriyor onu kaydetmeye çalışırken unutuyorsun biraz sonra daha ileri bir ilham zuhur ediyor. Bu hızlı terakkiyi işaret eden bir husustur. Onun için bu noktaya erişmek lazımdır.

Mağrib ehline pek çok ikram vardır. Mağrib ehline lütfedilen ikramlar nelerdir? **“Güneş batıdan doğduğu zaman artık tevbe kabul edilmez”** buyruluyor. Ancak ve ancak Mağrib ehlinden olanların tevbeleri her zaman geçerlidir. Ama bu söylendi diye güneşin batıdan doğması beklenmesin.

Ey cân-ı men; namaz kılabiliyorsanız kılınız; kılmıyorsanız sonra kılınız; ama *“dursun canım nasıl olsa kılarız, nasıl olsa yaparız”* demeyiniz. Manevî noktalar da acele ediniz. Bilerek veya bilmeyerek işlenen günahlar için Allah'a iltica edip tevbe istiğfar edilmesi güzel olur.

Ey cân-ı men; **“Ya Rabbi, bilerek bilmeyerek işlediğimiz kusurlarımızı, İnd-i Bâri’nde afv-ü mağfiret eyle. Bizleri selamete çıkar.”** diye dua edersen elbette makbul olur. Amin.

MANEVİYATA DÂHİL OLMAK İÇİN NE YAPMAK İCAP EDER?

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Sevgili Efendimiz Hz. Muhammed'e (s.a.v) O'nun Ehl-i Beyt'ine, âline, ezvacına, yakınlarına onun nurlu yolunda yürüyen ilâhî gönüllerin ruhlarına rahmet, selâm ve salât olsun, Allah'a hamd-u senâlar olsun ki, böyle bir peygamberin ümmeti olmakla şereflendik.

Yâ Rabbi bizleri, dünyaya gelmemize sebep olan Habibin Muhammed Mustafa (s.a.v) ile beraber eyle. Amin.

Ey cân-ı men, yazmış olduğun mektubunda manevi yetişme ile ilgili olarak sorduğun; "**Maneviyata dâhil olmak için ne yapmak icap eder?**" sualine cevaben sana şunları bildirmeyi münasip gördüm. Allah sana ve kardeşlerine daha ileri idrak ve anlayışlar lütfetsin.

Ey cân-ı men, maneviyata dâhil olan kişi neden maneviyata girdiğinin idrakinde olmalıdır. Halk arasında bir düşünce vardır: "*Namazını kıl, orucunu tut üst tarafını boşver*" diye. Peki, gerçekten hâl böyle midir?

Şüphesiz ki dinin kurucusu Sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v) olduğuna göre bu gibi mülahaza-

ları Peygamberimizin ifade buyurdıkları hususlara dikkat ederek değerlendirmek daha doğru olur ki, Sevgili Efendimiz; "**Size paha biçilmez iki emanet bırakıyorum. Allah'ın kitabı Kur'an, ve benim Ehl-i Beyt'imdir. Bunlara sarılırsanız asla yolunuzu şaşırmazsınız. Bu ikisinin hesabı kıyamet günü sizden sorulacaktır.**" (Ahmed b. Hanbel, Müsned, VI, 323) buyurarak işaret ettiği "**Ehl-i Beyt**" maneviyat yolunun "**ruhaniyeti**"dir.

Ey cân-ı men; Allah'ı ve insan varlığının yaratılmasındaki hususiyeti daha ileri idrak etmek istiyorsan Ehl-i Beyt yolunu tercih etmen icap eder.

Kur'an-ı Kerîm'de; "**Her insan topluluğunu imamları ile davet ettiğimiz gün**" (İsra 71) buyrulmaktadır. İşte bu hakikati düşündüğün zaman daha ileri idrak için bir "**irşad noktası**"na müracaat etmenin ne kadar gerekli olduğunu anlarsın. Bu, zahir yaşamda da böyledir.

Her zaman için dünyevî yaşamın icabı olarak birçok ilim adamları çıkmıştır. Bunlar dünyevi ilmi tahsil etmek için yine bir insandan ahz-ı feyz ederek hayatlarını da ona göre tanzim etmişlerdir.

Her insan topluluğunun imamları ile davet edilmesi manevi terakki etmek için bir gönle bağlanmayı işaret

etmektedir. Bu konu zorlama ile değil arzuyu ilâhî olarak zuhur eder, çünkü dinde zorlama yoktur.

Buradaki hususiyetlerden birisi de nasıl ki dünyevî olarak bir noktaya gelmiş birisini tercih ediyorsak manevi yolda da daha önceden yetişmiş ve Allah yakınlığı bulmuş, Hz. Süreyya'nın buyurduğu gibi taht-ı temkine oturmuş, tâc-ı telvîn'i giymiş, irşad için Allah tarafından vazifelendirilmiş bir manevi zâta mülâki olup gerek zahiri, gerek uhrevi ilimlerden ahz-ı feyz ederek hakikati bulmaya çalışmak icap eder.

Ey cân-ı men; 'neden' diye düşünürsen Rabbimizin bir lütfu var ki, bizleri bir nebze rızıklanmak için dünyaya yollamıştır. İşte bu manevi yola intisap edenler bu hakikat çerçevesinde say-u gayret göstermelidirler.

Enbiya sûresi 73. âyetinde; "**Ve onları emrimiz ile hidayet eden "imamlar" kıldık.**" Ankebût sûresi 69. âyetinde ise; "**Ve bizim için cihad edenler... Elbette onları sebillerimize (manevî yol) hidayet ederiz ve muhakkak ki Allah elbette muhsinler ile beraberdir.**" buyrulmaktadır.

O kişinin maneviyata intisap etme arzusu yani talebi olacak ki ona talip densin. Talep edenlerin talebini Allah boşa çıkarmaz.

Manevi terakki için bir "**Mürşid**"e gidilir. Ancak o zâtın teberrüken değil, bizzat Allah'ın tayin ettiği gönül olması lazımdır. O gönül zaman içindeki hususiyetleri ve Allah'ın arzularını bildirmeye mezun ve yetkilidir. Onun için Hz. Süreyya Bey manevi evlâdı Hz. Mehmed Ali Bey'e; "**Hakkı bulmadan elini verme,**" buyurdu. Zira yetiştirme Hakka aittir.

Rabbimiz; "**Benim arzu ettiğim kulumun, Benim nizamımda tam yürümesi lazım ki Beni anlayabilsin**" buyurmaktadır. Maneviyatta asıl olan Allah'ı doğru bilip anlamaktır. O zaman gerçek bir kul olunur. Binaenaleyh, bir manevi zâta gitmek Hakkı bulmak içindir. O zaman bütün âlemlerin Allah'ın "**bir varlığı**" olduğu idrakine gelinir. Böylece "**lâ mevcude illa hu**"ya varılmış olunur.

Her varlık Allah'ın bir vediasıdır. Her kul Allah'ın bir parçası olduğu için her kulun ilâhi yaratanından Hakkı bulmak talebi olması lâzımdır. İnsanın yakınlık bulması için bu talep şarttır. Onun için Allah'ı arayana talip denir. Hadis-i kudside; "**Kulum Bana yürüyerek gelirse Ben ona koşarak giderim**" buyrulur. (Buhari, Müslim, Tirmizi) O zaman kulun talebinden fazla Allah'ın kuluna arzusu vardır. Öyleyse maneviyat yolu ilâhî yaratıcının bir arzusudur. Varlıklar bu ilâhi arzuyu yerine getirirlerse gerçek kulluğu idrak ederler. Onun için Allah'ımızın ilâhî yaratma arzusunun mânâyı hikmeti ve sıfatı olan insa-

nın, kendisini tanıması ile kulluğun mânâsını anlayıp bilmesi mümkün olur. **Yaratanını idrak, hakikate varmak içindir. Böyle yaratılmış olan varlıkların asliyyet-i ilâhiyesi idrak edilmiş olur.** Maneviyata girmenin en büyük hususiyeti budur.

Maneviyata intisap ettikten sonra kişinin terakkisi Allah'ın ondaki arzusuna ve o kişinin say-u gayretine bağlıdır. Sabır, tevekkül ve rıza Allah'ın o gönle ihsanını ve rahmetini artırır. Allah'ın namütenahi ilmini kaldırbilmek için ruhun ileri tekâmüle ulaşması icap eder ki, bu da Allah'ın yedd-i kudretinde olan bir hususiyettir.

Bu yolda kişi dünyevî ve şahsî düşünceler ile nasibini bulduğu noktaya ters düşer ve yanılırsa kaybetmişlerden olur. **Bir kişi böyle bir zât ile karşılaştığı zaman kendisinin ruhen terakki edip etmediğine bakmalıdır.** Eğer hiçbir terakki yoksa o zaman Allah'tan kendisini terakki ettirecek bir kapı lütfetmesini niyaz etmelidir. Çünkü manevi yol nazarî bir yol değildir, fiilî bir yoldur. İnsanın terakki etmesi için nazariyattan çıkıp fiiliyata geçmesi icap eder. O yüzden kendisini fiilî olarak terakki ettirecek ilâhî gönül noktası aramalıdır.

Maneviyatta olan insanların hepsinin monoton bir şekilde aynı ilham ve beyanları alıp aynı tatbikatları yaşaması da gerçeği aksettirmiyor. Çünkü her insan bir başka meşrep ve neşededir. Rabbimiz arzu buyurduğu meşrep ve neşe üzerinden kulunu terakki ettirir.

Maneviyata girmekten murat, kişinin ilâhî terbiye kazanarak terakki etmesidir. Kişi evvela kendi nefsî terbiyesi ile uğraşmalıdır. Bu tatbikat kişinin kendisinden başlamalı ve diğer varlıklarda devam etmelidir.

Rahmet ve lütfu sonsuz olan Allah'ımıza hamd ve şükrederiz. Bütün insanlara Allahın rahmet ve lütfunu haber veren peygamberlere ve hasseten Sevgili Peygamberimiz Hz.Muhammed Mustafa'ya (s.a.v) âline, ehl-i beytine sonsuz salât ve selâm olsun.

Ya Rabbi, bizleri Sırat-ı Müstakim üzere, senin tarîf ve arzu buyurduğun şekilde terakki edenlerden eyle, Amin.

EL FAKİR
ELL HACC HÜSEYİN VEDAD

DERVİŞ OLMAK KOLAY MIDIR?

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Allah'ımızın bütün yaratılmış varlıklara en büyük ihsanı olan ve Deryayı Nuru Muhammed'den hâsıl ettiği bütün varlıklar içinde en güzel varlık olan Sevgili Peygamberimiz Hz.Muhammed'e (s.a.v) O'nun Ehl-i Beyt'ine, evlâdına, ezvacına, ensarına ve ashabına salât u selâm olsun.

Ey cân-ı men; "**Derviş olmak kolay mıdır**" diye soruyorsun.

Ey cân-ı men; derviş olmak hem kolay, hem zordur; teslim olursan kolaydır.

Sır tutmak, gıybetten sakınmak, bütün varlıklara Allah'ın ihsanı olarak bakmak, tevazu ve rıza sahibi olmak dervişliğin bir kısmıdır.

Hz.Süreyya;

**"Teslim u rıza hançerine başım eğelden,
dünyaca ukbace şükür bir kederim yok"**
buyurmuşlardır.

Teslim olduysan daima daha ilerisini, daha ilerisi-

ni talep et. Zannetme ki o kadardır. "**Ben Allah'ı buldum, tamam**" dersin. O zaman Allah'ı tahdid etmiş olursun, çünkü Allah sonsuz, daha öyle güzellikler var ki, havsalaya dahi sığmaz. Asıl Hakkı bulduktan sonra sonsuzluk ve ilâhî âlem başlar. ('**Ya ilâhî künh-ü hakikatini hakkı ile bilemedik**' sırrı)

Ey cân-ı men; bil ki maneviyatta Allah'ın arzularına tahdid yahut kayıt koymak mümkün değildir. Bilakis Allah için hiçbir kayıt ve tahdid düşünmeyen kullarını Allah kayıtlardan da azad eyler. Yani o gönüller için ilâhî âlemde hiçbir gözün görmediği hiçbir gönlün hayal dâhi edemediği güzellikler lütfeder.

Pirimizin **Gunyet-üt Talibin** kitabı dervişana öğüt kitabıdır. Buna göre dikkat et ve buna göre yürü denen bir mânâsı vardır. Bu, dervişin bir makamda kalmamasını, daha ilerisini talep etmesini öğütler. Yani bir yere geldiysen, orada kalmayacak, daima ileriye talep edeceksin. Mürşid'inden daima ilerisini talep edeceksin. Hz. Pirimiz bu konuları anlatmış, "**Talepkâr ol, belirli bir yoldan yürü, edebinle gel ve selâmete ulaş**", buyurmuştur.

Derviş gıybet etmez. Bu kapıya selâmete çıkmak ve doğrulmak için geliyorsun. Onun için "**derviş haklı da olsa gıybet etmez.**"

Gıybet birçok şeylere sebebiyet verir. Hem nefsaniyetini terbiye etmemiş olursun, hem de karşındakine yanlış bir fikir vermiş olursun, hem de Hakkın huzurunda belki de makbul bir kimseye, yanlış bir şey atfetmiş olursun. Bunun için derviş gıybet etmemelidir. Ancak şu da var ki, olaylar ve tarihi hadiseler gıybet değildir, ibrettir.

Ey cân-ı men; dervişin dervişe üstünlük taslaması olmaz. Çünkü sen de talebesin o da...

Bir dergâhta dürüst olmayan kişi olur mu? Olmaz. Birbirinin hakkını yiyen olur mu? Olmaz. Olursa o derviş olmaz. Böyle kimselerin maneviyat nasipleri kesilir, feyz alamazlar.

Manevi yolda nefsi idrak etmeden ruhu anlamak mümkün değildir. Çünkü Peygamberimiz, **"Ben güzel ahlâkı ikmal etmek için irsal olundum,"** buyurmuştur. Derviş nefsini tezkiye ile güzel ahlâk kazanmamış ise maneviyatta terakki etmesi kolay olmaz.

Mürşid'in sözünden senin işine gelmeyen, muhakkak ki senin nefsine zor gelendir. Sen Mürşid'in sözünü dinlemezsen nefsini terbiye edemezsin ve o zaman nefsinin ne olduğunu anlayamazsın. **"Nefsini bilen, Rab'bini bilir."** buyrulmuştur. Mürşid sana nefsini anlatmaya çalışıyor ki Rabbini bilesin.

Maneviyata intisap etmekten murat, nefsi yok etmek (hâşâ) değil, nefsi bilerek ve terakki ederek Hakka vasıl olmaktır. Ancak bu noktalardan geçmek kolay değildir. Mürşid, dervişini o noktalardan geçirmeye çalışır.

Ey kardeş, şu dünyaya ve fezaya bir bak! Sonsuz fezada dünya olarak görünmüyoruz bile. O zaman bu hodbinlik niye? Sen kendinle barışık ol. Eğer sen kendinle barışık ve kendine âşık olursan, her şey düzgün gider.

Dünyayı ve işlerini sen idare etmeye kalkıyorsun; sen daha kendini idare edemezken, nasıl olacak bu iş? Onun için gönlünle barışık ol. Âşk gönülde başlar, âşk ararsan kendinde ara. Eğer gönlünde Hakkı bulduysan onunla beraber yürü. **"Ben gönlüme gönlüm bana meftun imiş"** buyrulmuştur. Artık etrafı görme. O'nun aşkı seni vuslata eriştirir. Doğrusu da budur.

Dünyanın gulgulesini bırak. Allah dünyanın gulgulesini; **"Onları gör de bana dön"** diye yarattı. Sen kendindeki Hakkı bırakıp dünyaya dönüyorsun. Bu gafletten kurtul. Kurtuluş ilâhî kudret ile birleşmek demektir.

‘Seviyorum!’ diyorsun, eğer kendini seviyorsan, kendine yaptığın eziyet nedir? Allah sana yol göstere; kendine eziyet etme. Kendine eziyet edersen Rabbine de eziyet edersin. Çünkü; **"Sen olan da Benim"** buyrulmuştur.

Gerçek olan şu ki, kalbin sana daima doğruyu gösterir. Öyleyse kalbini dinle. Esasta hiç kimse yanlış yaptığını doğru görmez; '*doğru yaptım*' dese bile bu, kendi kusurunu örtmek içindir. İnsan sevabını unuttur da günahını unutmaz, alacağını unuttur da borcunu unutmaz. Sen Allah'a olan borcunu unutma öyle yürü.

Ey kardeş! Etrafı tenkit ediyorsun. Allah'tan başka bir mevcut olmadığına göre Allah'ı mı tenkit ediyorsun. Allah'ta kusur görme; sevmeye çalış. İnsan sevdiğinde kusur görmez. Sen Allah'ta kusur görürsen sevdiğine karşı haksızlık yapmış olursun.

Âşk, insanları ve dünyayı daha değişik gösterir. O zaman her şeyi hoş karşılırsın. Allah dostları sana yardımcı olur. Seven sevdiğini unutmaz. Sevilen de seveni ni unutmaz.

Âlemlerde değişik yaşamlar da olabilir. Ama hepsi Allah'ındır. İlâhi hüküm gününde herkes Allah'ta toplanacaktır.

Benim Mürşidim Mehmed Ali Bey Hazretleri, **"Mürşid evlâdını Allah'ın kapısına götürür ama 'içeri gel' diyecek Allah'tır"** buyurmuştur. Hazretimiz, burada nezaket-i ilâhîyeyi ve vesile sırrının hakikatini açmıştır.

Allah'ın kapısına kadar gelindi ise, kemâlatın tam

zevkine varmak için daha da sabırlı olman gerekir. Mürşid evlâdını Allah'ın kapısında sebat ettirmeye çalışırken, Mürşid'e sırt çevirmek makbul olmaz.

Bir makama gelmek zordur, o makamda makamı muhafaza daha da zordur.

Maneviyatta, Mürşid evlâdına sırtını verir ki evlâd terakki etsin. Murad-ı ilâhî olan evlâdın yetişmesidir. İcraat Allah'a aittir, Allah rızası esastır. Burada Peygamber Efendimiz (s.a.v) ile Hz. İmam-ı Ali Efendimiz arasında geçen, omuzuna çıkıp Kâbe'deki putları devirme tatbikatı bizlere örnek olmuştur ve bu tatbikat her an için geçerlidir. Sevgili Efendimiz; "**İlim şehri benim Ali kapısıdır**" buyurmuştur. Burada velâyetin Hüve tarafından bir yetiştirme tatbikatı hususiyeti taşıdığı görülmektedir. Bu, daha değişik bir yetiştirmedir. **Reis-ü'l Mürşidîn** diğer gönüllere mürebbi olacağı için Rabbimiz özel bir yetiştirmeye tâbi tutmaktadır.

Allah'ım! Bizleri din-i İslâm'ı kalb ile tasdik, dil ile ikrar edenlerden eyle. Amin.

DERVİŞLİĞİN HAKİKATİ VE MAKBUL BİR DERVİŞ OLMANIN NASIL MÜMKÜN OLACAĞI.

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Tekmil peygamberan ve evliyanın ilâhî kemalatının mebdei ve menşei olan ve Âdemoğullarının soylarının en temizinden neş'et ederek bizlere Allah'a doğru bir şekilde iman etmeyi öğreten Hz. Muhammed'e (s.a.v) O'nun evlâdına, ezvacına, ashabına salât u selâm olsun.

Ey cân-ı men; "**Dervişliğin hakikatini ve makbul bir derviş olmanın nasıl mümkün olacağını**" soruyorsun.

Ey cân-ı men; dervişlik Allah'a kayıtsız, şartsız teslimiyettir. Unutma ki, Allah hiçbir zaman kendisine ulaşmak için yolunda yürüyen bir derviş yanlışı yolda yürütmez; ancak kişiler yanlışa yönelebilir.

Neden dervişlik Allah'a teslimiyettir? Çünkü teslimiyet demek, bir bütünün parçası olduğunu kabul etmek ve o idrake varmak demektir. Hâlbuki O'na uymazsan kendine bir varlık atfedersin ki, bu İnd-i Bâri'de makbul olmaz.

Her kişi değişik bir neşe ve zevktedir, ama hepsi Allah'ın nizamına tâbidir. Kulların zevk ve arzuları hususiyet arz eder, şahsidir. Ancak bütün zevkler Allah'ındır.

Derviş; mütevazî, kanaatkâr olan ve maneviyatla gönlü zengin olan kimse demektir. Derviş; Allah'ın ilâhî tertibine, Hz.Muhammed'in (s.a.v) şeriatına tâbi olan ve Allah'ın icraatını tasdik eden kimse ve o yoldan Hakk'a varmak için Mürşid eli tutarak Bezm-i Elest'teki ikrarını tekrar etmek isteyen kişidir.

Gerçek derviş olan kişinin dervişliği daimidir. O derviş hakikat peşindedir. Evvela bir Mürşid'in, sonra terakki ettikçe tarikatın pirinin, Şah-ı Velâyet Hz. İmam-ı Ali Efendimizin, Hz.Peygamberimizin ve Allah'ın dervîşi olur. Çünkü bilir ki, bütün ilim ve hakikat Rabbimizin- dir ve daima Allah'ın arzuyu ilâhîsi ile yürünmektedir.

Peygamberimiz; **“Ben günde kırk defa Rab- bimden istiğfar ederim”** buyurmaktadır. Bu, Efendi- mizin her an terakki ettikçe ve daha ileri makamlara er- dikçe geçmiş hâl ve makamları için istiğfar ettiğini gös- termektedir. O hâlde maneviyatta her an terakki edil- mekte, daha ileri makam ve güzelliğe nail olunmakta- dır.

Ey cân-ı men; sen bir tarikata gitmekle tarikata şe- ref vermiyorsun. Tarikattan şeref alıyorsun. Sen bir Mürşid'e gidiyorsan, O'na bir büyüklük vermiyorsun; büyüklük Allah'a mahsustur... Mürşid'den tahsil ettiğin ilim seni korur. Malını mülkünü sen korursun ama ilim ve bilgi de seni korur.

Derviş dâimi tâbidir ve fakirdir. Yani fakir, "**entü-mül fukara**" idrakinde olarak Allah'ın "**ganiyül gani**" olduğunu ve dervişliğin daima tevazu gerektirdiğini bilmektir.

İlâhî güzellik kazanmış kimse çok terakki eder, fakat dervişliği tâbiyetinden dolayı devam eder. Bilir ki tâbi olana tâbi olunur. Ondan sonraki terakkiler Allahın hususi yoludur ki yalnız Allah bilir.

Manevi yolun tertib-i ilâhîsinde, bu yolu talep eden kişiye "**Talip**" denir. O manevi yolda kabul gördükten sonra manevi rehberine "**Mürid**" olur. Ve o yolda "**Seyr-i Sülûk**"a başlar ki, bu durumda o yolun yolcusu mânâsında "**Sâlik**" denir. Seyr-i sülûkunu ikmal eden "**Sâlik**", yüksek dereceye varır ve "**Vâsıl**" olur.

Ey cân-ı men; bir dervişin hayatı üç kısımdır: Birincisi, maneviyata girmeden evvelki hâlidir. Dünyanın dönüşüne kendini kaptırmış, yuvarlanıp gitmektedir. Nihayet zamanı gelip de el tutunca kendisine gelir, 'dünyanın nice hâlleri varmış' der ve değişmeye başlar. Artık ikinci hayatı başlamıştır. Bir müddet sonra bu hâlini birinci hâli ile kıyaslar ne kadar terakki ettiğini anlar, Rabine şükreder.

Bu ne kadar devam eder? Hakk yakınlık lütfedinceye kadar. Çünkü el tuttuğunda önce her şeyi değiştir-

meye, düzeltmeye, kalkar, biraz terakki eder, hepsini silmeye, sıfır olmaya başlar. Ne zaman, sıfır olduysa, o zaman Hakk ilâhî beyan lütfeder ve **“Sen olan da Benim”** buyurur. Bakar ki, bambaşka bir âlem. Nitekim bu sırra binaen Hz. Yunus Emre, **"Bu ne mezhep imiş dinden içeri"** buyurmuşlardır.

Derviş, Hakk yakınlığı bulmadan evvel fikren de nizam kurmaya çalışır. Açları doyurur, kötülerini ortadan kaldırmaya çalışır. Yakınlık bulduğunda, her şeyi nizamında ve natürel görür. Bu sırra binâen Merkez Efendi, **"Herşey merkezindedir"** buyurmuşlardır.

Bir Mürşid ile beraber yürümek bir yerde ateşten gömlek giymek gibidir. Hazretimiz; **"canbaz gibi dikkat et,"** buyururdu. Sen O'nun kalbine gir, gönül eri olmaya bak, o zaman selâmettesin. O gönülden düşmemeye bakmalısın, kırmamak ve üzmemek için dikkat etmelisin, gayret sarf etmelisin evlâdım.

Gerçek derviş makbul olur, derviş bu ilâhî safhaları yaşar ve kemâle erer. Hatalar elbette olur, ancak bunları Mürşid ile yaşarsın ve selâmete çıkarsın.

Hakk yakınlığını lütfettikten sonra, Hakkın arzusu dâhilinde sende bir arzu zuhur eder. Sen de o arzuyu izhar edersin. Hakk da o arzuyu isterse tatbikata koyar. Bunu senin muhabbetine istinaden, seni hoşnut etmek

için yapar. Allah sana "**kulum**" buyurmuş, seni kabul etmiş ve sana ilâhî bir ikram yapmıştır.

Sâlik maneviyata girdiğinde önce her şey güzeldir, sonra bir durgunluk olur, kendi kendine bazı düşüncelere dalar.

Ey cân-ı men; bu düşünceler seni yolundan alıkoymasın. Çünkü Peygamber Efendimizin yaşadığı hayatı, terakkiyi her manevi gönül kendi vüs'atine göre yaşar. Buradaki konu Peygamberimizin yaşadığı fetret müddetine (Fetret-i Vahiy) işaret etmektedir. Bu duraklama devresinde Mürşid seni kendisine devam etmeyi sağlar. Çünkü o devrede bırakırsan orada kalırsın. Bir müddet sonra senin bırakıp bırakmayacağın yani devam mı edeceksin, yoksa bırakıp gidecek misin, durumunun tespiti vardır. Sabredersen cennetin kapısını açanlardan olursun, yani Sevgili Efendimize üç sene sonra (fetret müddeti) risalet indiği gibi sana da müminlik iner. Çünkü peygamberlerin yaşayışı ve tertibi budur, en fazla üzüntü çeken onlardır. Sen bir de peygamberlerin çektiği zahmete bak, seninkiler, onlarınkinin yanında bahis mevzu bile olmaz. Onun için bu düşüncelerden vazgeçip kendini tam teslim et, kendini deryaya at! Allah elbette seni selâmete çıkarır.

Hz. Ahmed Süreyya Emin Beyefendi buyurur:

***“Atıver kendini keştiî helâke zira
Çıkarır sahil-i asla seni ebharı kemâl”***

MANEVİ YOLCUNUN DÜNYA YAŞAMI VE ANLAYIŞI NASIL OLMALIDIR?

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Deryayı Nuru Muhammed'in mümessil noktası, nübüvvet ve velâyetin hakikat-i ilâhîyesi Sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed'e (s.a.v) âline, evlâdına, ezvacına ve yakınlık bulmuş ilâhî gönül noktalarına salât u selâm olsun.

Ey cân-ı men; "**Manevi yolcunun dünya yaşamı ve anlayışı nasıl olmalıdır?**" diye sual etmişsin.

Dervişin bir gönle mülâki olduktan sonraki tahsil ettiği ilâhî tevhiddir ki, bütün varlıkları Allah'ın tatbikatı olarak görmesi icap eder. Bu bakımdan insanların gayretleri neticesi teknolojik gelişmeler de Allah'ın arzusudur, O'ndaki feyzlerin yansımasıdır.

Yapılan keşif ve icatlar mevcut olanın yani madde üzerindeki gelişmelerdir. Bunlar ilâhî kudretin bir lütfu olarak görülürse müspet olur. Ancak "*biz icat ettik*" derseniz teknoloji mekre dönüşebilir. Nitekim icat edilen silahlar insanları katletmiştir. Her gün daha müthiş kitle imha silahları icat edilmektedir. Bunlar bizce bütün varlıkların Hakk'tan hâsıl olduğunu kabul etmeyenlerin icatlarıdır.

Peygamberimiz (s.a.v); "**Mümin müminin kardeşidir**" buyurur. (Ebu Davud, İbn Mace) Eğer kişi bütün insanların aynı kaynaktan hâsıl olduğunu idrak edebiliyorsa ki bu husus kuldan görünenin de Allah olduğunun bilinmesiyle mümkündür. İşte burada maneviyatın hususi bir görevi vardır. Bütün varlıkların, keşiflerin ve icatların Allah'ın bir programı olduğunu bilmek lazımdır.

Bunun tersi insanı Allah'tan uzaklaştırır, mekre düşürür. Nitekim bugün çok daha ileri icatlar, keşifler insanları Allah'tan ayırmaktadır ve maddesel bir dünyaya itmektedir. Eğer Allah'ın bildirdiği ilâhî adaleti ve programı düstur olarak alırsak bütün insanlar selâmet içinde olur. Allah'ın bizden arzu buyurmuş olduğu; "**Ve Ben cinni ve insi Bana ibadet etsinler diye halkeyledim.**" (Zariyat 56) ilâhî kelâmı ile insanın dünyada nasıl yaşaması gerektiği işaret buyrulmuştur.

İnsanın dünya yaşamının da Allah'ın arzusu paralelinde olması icap eder. Çünkü Allah'ımız dünyayı yaratırken ilâhî arzusu ile meydana getirmiştir. İnsanın da Allah'ın bu arzusuna uyması icap eder. Bu, dünyadaki yaşamı tarif eder, bir de Allah'ımızın insana lütfetmiş olduğu ruhî ve hissî değerler vardır. Aslında yaşamın esas gayesi budur.

Ey cân-ı men; yaşamı maddi ve manevi olarak sürdürmek icap eder. Çünkü yaşam tek taraflı değildir. Her

iki yaşamı da Allah'ımızın ilâhî programına göre yürütmek daha doğru olsa gerekir.

Ya Rabbi! Sen bizleri hakiki kurtuluşa erdirecek ilmi anlamayı nasip eyle. Amin.

MANEVİYATTA YETİŞME SADECE MANEVİ MİDİR? YOKSA MADDİ YETİŞME DE MANEVİYATA DÂHİL MİDİR?

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Allah'ın rahmeti ve selâmı, dalâletten Allah'ın rahmetine intikal etmemize sebep olan, Allah'ın zâtî arzularının tecelli mahalli ve ilâhî tatbikatın ruhaniyeti, Deryayı Nuru Muhammed'in mümessil noktası Hz. Muhammed'e (s.a.v) âline, evlâdına ve ezvacına salât u selâm olsun.

Ey cân-ı men, sormuş olduğun; **“Maneviyatta yetişme sadece manevi midir? Yoksa maddi yetişme de bu işin içinde midir?”** sualine cevap olarak:

Bugün dünyada maalesef tek yönlü düşünüp tercihlerini ya maneviyattan ya da maddiyattan yana kullananlar vardır. Hâlbuki bir Mürşid'de yetişmenin hususiyeti Allah'ı doğru bilip tanımak esasına dayanır. Bu konu sadece uhrevî veya sadece dünyevî olarak değerlendirilmez. Çünkü o zaman Hakkın dûnunda bir varlık ve yaşam kabul edilmiş olur. Oysa manevî ve maddî yaşam hepsi Allah'a aittir. Bu düşünce ile maneviyatı daha iyi idrak etmek mümkün olur.

Mürşid-derviş ilişkisi tek yönlü değildir. Maneviyat

yolunda yetişirken yaşam, ekonomi, insan münasebetleri bunların hepsinin idrak edilmesi icap eder. **Çünkü manevî yolda yetişen kimselerin Allah'ın takdinde halkı aydınlatmak ve onlara yol göstermek için çok yönlü yetişmesi icap etmektedir.** Bu yetişme sadece okumakla olmayıp amelî ve fiilî çalışmalar ile mümkündür. Geçmiş kitapları okumak güzeldir, ama yetişme Zamanın İnsanı ile kaimdir.

Bazı kimseler uzlete çekilerek münzevî bir hayat yaşamak arzusundadırlar ki bu, yaşamdan kaçmak mânâsına gelebilir. Hâlbuki Allah'ımız bizi dünyaya, idrak ve terakki için göndermiştir. O halde halkta Hakkı, Hakk'ta halkı görmek, her iki yaşamı ve hâli bir bilmek ve Allah'ta cem etmek icap eder. Eksiklik, ayrı görmektir. Öyleyse Allah'ın lütfetmiş olduğu feyz ve rahmet ile Allah'ın arzusu paralelinde dünyayı idrak edip terakki etmek manevi yetişmenin esaslarındandır.

Mülk sûresi 2. âyetinde;

"(O'dur) hanginizin amel bakımından ahsen (en güzel) olduğunu imtihan etmek için ölümü ve hayatı halk eden. Ve Hüve'dir El Aziz El Gafur" buyrulmaktadır.

Ey cân-ı men; bunu idrak edip insanlara yardımcı olman icap eder. İşte burada Mürşid'in rolü ve fonksiyono-

nu ortaya çıkıyor. Mürşid'e yetişmek için gitmiş olan kişi idealin nasıl olması gerektiğinin talimini yapar.

Mürşid kendisine Allah rızası için gelmiş olan kimseleri, Allah'ın arzusu dâhilinde yetiştiren gönül demektir. Derviş Mürşid'e hiç itiraz etmeden tâbi olmalıdır. Bu, Allah'ın nizamına itiraz etmeyecek bir hale gelmenin talimidir.

İyilik-kötülük konusu varlıkların idraki içindir. Menfi olan, müspeti idrak için vazife yapar.

Mürşid kelimesi ile, Hz. Süreyya'nın buyurduğu "**Reis-ü'l Mürşidîn**" olan gönülden bahsediyoruz ki, o gönül noktası Hakkı bulmuş, ilâhî sohbe dâhil olmuş, taht-ı temkin'e oturmuş, tâc-ı telvîn'i giymiş, irşad için Mürşid olarak halka dönmüş ve Cenâb-ı Hakk'ın; "**Seni 'Es Selâm' ve 'El Mümin' isimlerine mazhar-ı tam kıldım**" hitabı izzetine mazhar olmuştur.

Hz. Süreyya şöyle buyurmuşlardır:

"Manevi feyz Hakk'ın zâtından alınır, kitap okumak işi değildir ve kitap ile irşad yapılmaz. Kitap yazılmakla irşad kâfi düşünmek, noksanlıktır, Hakk'a vusûl ister, ilâhî icraya sahibiyet ister, hâl ehli olmak ister. Bu da ölmeden önce ölmek ve ilâhî sıfat ve ahlâk ile muttasıf ve müteâllik olmak gerekir ki başka türlü olmaz."

İşte o gönül noktası dünyada ve âlemlerde müspet ve menfinin tatbikat görmesinin hususiyetlerini anlatır. Mürşid dervişi Allah'ın makbul tutmadığı noktalardan geçirerek makbul tuttuğu noktalara gelebilmesi için vazifelidir. Böylece derviş müspet ve menfiyi tahsil ederek yetişir. Allah'ın arzu ettiği bir "**Kul**" olmanın güzelliğini yaşar.

Geçmiş zamana ait maneviyatı esas alıp o zamanın ilmini tahsil ederek manevi yolda ilerlemeye çalışanlar o zamanın meşrep ve mânâsında kalırlar. Bugünün maneviyatına ve terakkisine dâhil olmak isteyenler Allah'ın bu zamanda açıldığı ilâhî gönülden ahz-ı feyz etmeye bakmalıdırlar.

Peki, böyle bir gönül noktası nasıl bulunacak?

Bir insan Hüve'nin Sırr-ı Âdem hususiyeti taşıyan gönül noktasından izhar-ı zamir eylediğini ve talip olan insanları irşad ettiğini kabul edip tasdik ederse o gönül noktasını şahsen görmese ve ona mülâki olmasa bile o gönlü ikrar ve tasdik etmiş sayılarak selâmete çıkarılır.

Bu tarz bir ifade bu zamanda zuhur etmiştir. İn-kılâb-ı Kebir'in yaklaşmış olduğu bu zamanda Allah'ımızın bu rahmet lütfundan nasibedar olmaya bakmalıdır.

"Bu tatbikat (Zamanın Sahibi) eskiden vardı ama

bu zaman için böyle bir şey düşünülemez" denirse, o zaman Allah'ın bu zamanda böyle bir tecellisi yok diye kabul edilmiş olur ki, bu da Allah'ın kudret-i ilâhîyesine tahdid getirmek gibi olur.

Kıyamet sûresi 36. âyetinde;

"İnsan kendi haline bırakılacağını mı hesap ediyor?" buyrulmaktadır.

Rabbimizden bütün insanları kibir ve azametten uzak tutmasını, onlara selâmet ve doğru iman lütfetmesini niyaz ederim. Amin.

İNSAN EN KÜÇÜK VE EN BÜYÜK SIRLARA MAZHARDIR SÖZÜNDEKİ HUSUSİYET NEDİR? EN KÜÇÜK VE EN BÜYÜK SIR NEDİR?

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

“**Muhammed**” ismi ile bütün varlıklara feyz ve rahmetini lütfeden Rabbimize hamd olsun. Sevgili Efen-
dimiz Hz. Muhammed’e (s.a.v) O’nun âline, evlâdına,
ezvacına, ashabına Ehl-i Beyt-i Mustafa’ya, O’nun sır-
rından görünen tekmil velâyet gönüllerine salât u selâm
olsun.

Ey cân-ı men; yazmış olduğun mektubunda sor-
muş olduğun; **"İnsan en küçük ve en büyük sırlara
mazhardır sözündeki hususiyet nedir? En küçük
ve en büyük sır nedir?"** sualine cevap olarak sana
şunları yazıyorum:

Ey cân-ı men; bu söz Evrad-ı Kadiriye'de;
**"Mazhâr-ı sırril cûdil cüzî vel külli / En küçük ve
en büyük cömertlik sırrına mazhar "** olarak zikredil-
mektedir.

Hz. İmam-ı Ali; **"Sen kendini küçük bir varlık
zannedersin, oysa en büyük âlem sende saklıdır"**
buyurmuştur.

Bütün varlıkların yaratılmasına sebep insandır.

Çünkü Rabbimiz; "**Ben kendi ruhumdaki hususiyetleri temaşa etmek istiyorum**" buyurmuştur.

İnsanın kendi zâtında düşünceleri vardır. Peki, onları görebiliyor mu? Hayır göremiyor... Eğer kudret elinde olsa o düşünceleri madde haline getirebilir mi? İşte mesele buradadır.

İnsan esasta bunu başka bir şekilde maddesel olarak yapabiliyor. Teknolojik icatlar bunun bir örneği olabilir.

Ey cân-ı men; âleme baktığın zaman kendini küçük gibi görüyorsun ama sende tatbikat vardır. İnsan büyük bir şeydir. Çünkü Allah'ın arzuyu ilâhîsi onda tecelli etmektedir, başka varlıkta değil. Allah'ımız âlemlerin nazire olarak yaratıldığı insanda; "**Ben buradayım**" buyuyor.

Ey cân-ı men; sen de biliyorsun ki Allah'ımızın velâyet arzusu "**insan**" ile ayan olmuştur. Allah'ın; "**Arzda bir halife kılacağım**" arzusundaki insan varlığı Allah'ımızın velâyet arzusudur.

İnsan diğer varlıklardan neden efdaldır? Çünkü Allah, insan varlığına diğer varlıklara lütfetmediği hasletleri lütfetmiştir. Allah insanı halife tayin etmiştir. İnsandan evvel her varlığa bu teklifi yapmıştır, ancak bunu sadece "**insan**" varlığı yüklenmiştir.

Allah'ın zuhur yapmış bütün isimlerinin kendisinde tezahür ettiği insan varlığı böylelikle yaratılmış bütün varlıkların hususiyetlerini kendinde taşımış oldu. O halde zübde-i kâinat sıfatına layık olan insan varlığı yeryüzünde Allah'ı temsil eden nokta, yani "**Halife-i Hakk**" olmakla şereflenmiştir.

Allah'ın vahdaniyet-i ilâhîyesini temsil eden insan varlığı yaratılmış bir varlık olmakla, yani yaratılmış bir vücud olmakla hakikatte "**Vahdet-i Vücud**" ismine de layık olmuştur. (Vahdet-i Vücud kitabımızda daha geniş malumat vardır)

Hüve kendisindeki hususiyetleri temaşa etmek için bir insan varlığı arzu buyurmuştur. Bu arzu ettiği insan, '**veli**', Allah'ımızın bu arzusunun ismi '**velâyet**'tir.

Hüve; "**Kendi enerjimden bir varlık yarattım, insana ruhumdan verdim**" buyurmaktadır. O, ruhundan lütfettiği zaman insan varlığı var; ruhundan lütfetmez ise o varlık yok. Esasta var ama Hakk'ın varlığında mahif enerji halinde, ferdiyeti yok, cismaniyeti yok. Onu bir varlık olarak görmek mümkün değil.

Ama Rabbimiz; "**Ben bunları yarattım kendimden verdim ve onların varlığı Benim yalnızlığımı gideriyor, Ben insanları seviyorum, insanlarda Benim hasletlerim ve hususiyetlerim var. İnsana**

ferdiyet vermek şahsiyet vermek istiyorum" buyuyor. Şahsiyet vermek demek lâyemutluk (ölümsüzlük) vermek demektir.

Varlıkların manevi ve maddi terakkisi için Allah'ın ilâhî bilgi ve feyz vermesi icap etmektedir. Eğer insan yalnız bu dünya için yaratılmış olsaydı, onun manevî ve uhrevî bilgiye ne ihtiyacı olabilirdi? Nitekim dünyada insan varlığının dışındaki varlıklar ölüyor, bitiyor. Herhangi bir hayvan için ahiret düşünülüyor mu? Hayır! Onlar doğuyor, yaşıyor ve toprak oluyor bir döngü halinde. Onlar insanın yaşaması için icap eden vazifeleri yapıyor. Devamlı bir devir söz konusudur. Ama insan öyle değil. İnsan dünyada bir defa yaşıyor ve ahirete göçüyor. Eğer böyle olmasaydı o zaman insanın kıymeti olmazdı.

Ey cân-ı men; şunu hatırlından hiç çıkarma ki, yaratılan her şey insan varlığı için yaratılmıştır. Allah'ın insandaki arzu ve tecellisini insanlar yitirdiği zaman insan bitmiş, insan mefhumu kaybolmuş demektir. Allah'ın insanda bir arzusu var, o arzu kalmazsa insan beşer olur, yani madde olur.

Allah'ın insan varlığındaki hususiyeti, Allah'ın insan ile arzularının tahakkukudur. Eğer Allah'ın arzuları insanda tahakkuk etmiyorsa o zaman insanın yaratılmasındaki hususiyet kaybolmuş demektir. Bu yüzden insan varlığı insanlığını yitirdiği zaman işin sonuna gelinmiş demektir.

Yaratılmış olan diğer varlıkların mânâsı yoktu, arzu edilen mânâ Âdem'di, yani insandı. Bütün bu tatbikatlar, insan varlığının ortaya çıkması; insandaki tecelli ile orantılı olmuştur. O zaman başlangıç nasıl "**insan**" ile başlamışsa, nihayet de "**insan**" ile tatbik olunacaktır.

İnsan Allah'ın nazarında büyük bir şeydir. O zaman insan makamını bilmeli ve ona göre yürümelidir.

Allah'ımızın bütün varlıkların üzerinde kendisine yakın olarak yaratmış olduğu insan varlığının Allah'ın nazarında nasıl bir kıymete sahip olduğunu bu dünya yaşamında tam olarak idrak etmek mümkün değildir. İnsan küçük bir şey gibi görünmektedir, ancak insanda Allah'ın tecellisi vardır. O zaman insan büyük bir şeydir.

Uzayla ilgili filmlerde olduğu gibi; fezadan geleceği düşünülen varlıkların hiçbirisi insan varlığı gibi güzel düşünülmemektedir. İnsana benzer varlıkların da olacağı düşünülebilir, ancak insan varlığının bir hususiyet taşıdığı muhakkaktır. Zaten İnsanın Deryayı Nuru Muhammed'in görünme (tecelli) noktası olması başlı başına büyük bir iltifattır. Ancak insanlar birbirleriyle uğraşmaktan bu hakikati görememektedirler.

İnsanın âlemlere göre küçük görünmesi onu tevazu ve rızada tutmak içindir. Allah insanı terakki ettirebilmek için onu küçük yaratmıştır. Ama ondaki cev-

her büyüktür. Eğer sen kendindeki Hakkın tecellisini idrak edersen o zaman ne kadar büyük bir varlık olduğunu anlarsın.

Rabbimizden sana ve nasibi olan bütün insanlara lütfettiği bu büyük mazhariyeti idrak ederek yaşamayı ve ona göre yürümeyi nasip buyurmasını niyaz ederim. Amin.

VÜCÛD GÜNAHI NE DEMEKTİR, İNSAN VÜCÛD GÜNAHINDAN NASIL KURTULUR?

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Allah'a ve kendi nurundan teşkilatlandırdığı Der-yayı Nuru Muhammed'e sonsuz hamd ve şükrederiz. Hz. Muhammed'e (s.a.v) âline, evlâdına, ezvacına, ashabına salât u selâm olsun.

Ey cân-ı men; mektubunda; **"Vücûd günahı ne demektir, insan vücûd günahından nasıl kurtulur"** diye sormaktasın. Bu konu çok geniş olmakla beraber sadece konu ile ilgili olarak sana şu kadarını bildirmeyi münasip gördüm:

"Kendine vücûd izafe etmen kadar sana olacak başka günah yoktur" buyrulmuştur. Evlâdım varlık iddiasından geçmeden, zahirde ve batında kendi varlığının da Hakka ait olduğunu yaşamadan, Allah'ın yaratmış olduğu varlıklara tepeden bakarak, kendisinin manevi olduğunu söyleyenlerin sözleri ancak kuru bir iddiadır.

"LİMAALLAH" makam sırrı zuhur etmeyince kişi vücûd günahında kalır

Zenb-i Vücûd (vücûd günahı) kişiyi benlikte bırakır. Sen '**LİMAALLAH**' makamına erdiğinde, Allah o makamın beyanlarını, sözlerini zuhur ettirir. Allah anlatır, öğretir ve bildirir. O makama erdiğini sen de fîlen bilir ve idrak edersin. O zaman o ilâhî zevki tatmış olursun.

Mürşid noktasına mülâki olmuş manevi bir gönül Mürşid'in himmeti ile bu vücûd günahından daha dünyada iken kurtulup selâmete çıkar. Buradaki "**Vücûd**" kelimesini mânâ itibari ile gövde olarak değil, "**Varlık iddiası**" olarak anlamalısın.

Ey cân-ı men; maneviyata girdikten sonra hâlâ kendini Allah'tan ayrı bir varlık olarak görürsen kendine vücûd izâfe etmiş olursun. Allah'ın varlığı ile kaim olan ve bu idrake gelmiş bulunan noktada ise vücûd günahı olmaz.

Ey cân-ı men; bu yolda zahmetler vardır. Bütün bu zahmetler bir el tuttun ise rahmet ile geçer; kolaylıkla yürürsün; gönül soruların çabuk kalkar. Bütün bunları kendin halletmeye kalkarsan, o zaman ortada kalır, şaşırırsın. Herkes bir şey söyler, karar veremezsin.

Manevi yoldaysan bunları gönlünde tadarsın ve mânâ âleminde bunları sana gösterirler. O halde tasdik ile yürüyorsun demektir. Mürşid'ine söylersen daha çok

açar, bilgi vermeye çalışır. Söylemesen de kalbinde tas-
dığını yap, çünkü terakki ediyorsun.

Allah'ın her dervişteki tecellisi değişiktir. Herkesin
kendi mazhariyetine göre zuhur eder. Çünkü Allah son-
suzdur, insanlara vermiş olduğu duygular, arzular, hisler
de sonsuzdur.

İnsan Allah'tan hâsıl olmuştur. Ancak her şeyin
kendi arzusuna göre olmasını ister. Kendisinde bir hü-
cet olmadığı halde başkalarının nasıl olması gerektiğini
tarif eder. Ancak bu harisliktir. Allah hiç kimseye taşıya-
mayacağı yükü yüklemeyiz.

İnsan karşısındakinden istediğini kendisi yapabili-
yor mu? İnsan kendisi için arzu ettiği bir şeyi hakkıyla
yerine getiremediği halde neden başkalarından bunu is-
temektedir? Demek ki insanın dışında bir kuvvet var, ni-
zam O'nun. O zaman senin şunu söylemen icap eder:
"Ya Rabbi! Bu vücûd da senindir..." Çünkü sen vü-
cûdunu kurtaramazsın, onu ancak Allah kurtarır.

"Benim ismim de sana aittir Rabbim" diyebi-
liyor musun. İkilikten öyle kurtulursun. Aksi halde kurtu-
lamazsın. *'Ben varım, Allah var bir de şu var...'* dersen o
işin içinden çıkamazsın evlâd...

İkilikten kurtulmanın en iyi çaresi varlığının

Allah'ın varlığı olduğunu ikrar etmektir. Varlığını Allah'a feda edersen baki kalırsın evlâdım.

Mürşid evlâdını kendi vücûdunda görür. Evlâd da Mürşid'i kendi vücûdunda görürse, "**kul Allah'tan razı, Allah kuldan razı**" sırrı açılır ve murad-ı ilâhî olan vahdaniyet-i ilâhîye zevk edilir. Bu, daha tam anlaşılmamış ise o zaman kişide anlayış ve idrak eksikliği var demektir.

Derviş Mürşid'in vücûdundadır, vahdettedir; dervişi de Mürşid'ine göre değerlendirirler. Bu mânâda hadis-i şerifte buyruldu ki: "**Kişi sevdiği ile beraberdir.**"

Her topluluk başındaki kişi ile beraber değerlendirilir. Kur'an-ı Kerîm'de; "**Her insan topluluğunu imamları ile davet ettiğimiz gün**" (İsra 71) buyrulmuştur.

Derviş Mürşid'inin feyz elini tuttuğu halde yine kendi başına yürümeye kalkarsa, bu makbul olmaz. Çünkü Mürşid evlâdını kendi vücûduna alır ve o vücûdda terakki eder. Bu durumda evlâd hâlâ; "*Ben kendi başıma terakki ediyorum*" derse yanlış olur.

Mürşid Allah'ın arzusundan Allah'ın lütfu ile haberdardır ve evlâdlarını da bu yönde ikaz eder. Bu ikaza dikkat edip, Mürşid sözüne uyulursa o zaman bugün gö-

rüldüğü gibi ***Hatmül Velayet*** sırrından, yani Allah'ın daha ileri açılmasından hissemend olunur. Ama bunu dikkate almayanlar geldikleri noktada kalırlar ve daha ileri geçemezler.

Mürşid evlâdı sever ama maneviyatta sadakat, sebat ve ısrar ile yürümek gerekir. O sevgide karşılıklı muhabbet ve o muhabbetin israf edilmemesine dikkat ve saygı vardır. Bütün bunlar terakki içindir. Buna dikkat edilmezse, Mürşid'in muhabbeti israf edilmiş olur.

“*Vücud benim*” diyorsun ama en ufak bir konuda doktor veya başka bir bilene müracaat ediyorsun. Vücudunu gerçek sahibi olan Allah'a verirsen o zaman kendini idrak edersin.

Ey cân-ı men; sana ve kardeşlerine Allah'tan daha ileri idrak lütfetmesini niyaz ederim. Âmin.

BİR MÜRŞİD ELİ TUTTUKTAN SONRA NASIL YÜRÜMELİDİR?

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Bütün âlemleri kendi nurundan teşkilatlandırarak onlara rahmet ve ilâhî feyz lütfeden ve Habibi Hz. Muhammed (s.a.v) nuru ile insanlara sonsuz rahmet lütfederek terakki ettiren, her zamanda Sevgili Habibinin neş'e ve zevkinde gönüller ile yaratılmışlara rahmet lütfeden Rabbimize sonsuz hamd ve şükrederiz.

Ey cân-ı men; yazdığın mektupta; "**Bir Mürşid eli tuttuktan sonra nasıl yürümelidir?** Diye sormuşsun.

Allah'ımız Mürşid ile nasıl bir manevi terakkide olacağımızı bize bildirmektedir. Şurası muhakkaktır ki, bu ilâhî yürümede Mürşid'e tam bir tâbiyet ile maneviyat ve dergâh adabı içerisinde yürümek icap eder. Haddi'zâtında Mürşid eli tutmaktan murat şu olsa gerekir; daha evvelki yaşantının değiştirilmesi ve Allah'ın arzu ettiği şekilde yürümeyi kabul ve ikrar edip ileriye doğru terakki etmektir.

Elbette ki Allah'ımızın tayin etmiş olduğu Mürşid'in bu vazifeyi ihraz edebilmesi için bazı yetkiler verildiği de muhakkaktır. Ancak "**Mürşid eli**" olarak düşü-

nüldüğü zaman bazı noktalarda re'sen karar verme hakkının da mevcut olduğunu bilmek lazımdır.

Ey cân-ı men; aslında bütün kararlar Allah tarafından verilmektedir. **"Allah dilediğini kendine mücteba eyler (seçer) ve inabe edeni (el tutanı) kendine hidayet eyler."** (Şûra 13) âyeti bunun bir delili olsa gerekir.

Kişiler '*ben oraya gittim buraya gittim*' demektedirler. Oysa kişi Allah'ın onu sevk ettiğini anlamalıdır. O idrake gelirse velâyeti o zaman anlamaya başlar.

Velâyet Hz. İmam-ı Ali'den yürümüştür. Ancak velâyetin zübde-i kemâl noktası Hz. Muhammed'dir. (s.a.v) Onun için Hz. Süreyya; **"Hz. Muhammed'i kabul etmeyen yerden bir karış yükselemez"** buyurmuşlardır. Bunun mânâsı o kimse ilâhî âleme uruc edemez, madde olarak kalır.

İnsanlar velâyet gönüllerine makam belirleyemez, onların makam ve hususiyetleri Allah'a aittir.

Bir Mürşid eli tuttuktan sonra sadece manevi değil aynı zamanda maddi olarak da ilâhî bir nizam içinde olduğumuzu bilerek yürümek, hem dinine hem de millettine hayırlı bir kimse olmak icap eder.

Bu durumda kişinin yaratanın nizamında yürümesi ile hem Allah'a itaatli, hem de insanlar arasında en yüksek bir anlayış ve idrak içinde olması mümkün olur. Bu bakımdan Allah'ın nizamında yürüyen bu kişi yaratılmış olan varlıklarla ters düşemez, çünkü maneviyatta bütün varlıkların Allah'ın zâtiyet-i ilâhîyesinden yaratılmış olduğunu tahsil eder. Anlaşmazlık cemiyet ve aile içinde Allah'ı anlamada eksik olanlar ile olur.

Allah'ımız kendi zâtını talep edenleri ilâhî tertibine uyan, Hz. Muhammed (s.a.v) ile lütfettiği şariat-ı ilâhî - yeye bağlı, Allah'ın '**el vesile**' sırrını tasdik ederek Bezm-i Elest'teki ikrarını tekrar etmek isteyen muhabbetli gönül sahiplerinden kılsın. Amin.

MÜRŞİD'E TÂBİ OLMANIN HUSUSİYETLERİ NELERDİR?

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Hamd ve şükür ancak âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. Âlemlere rahmet olan Sevgili Peygamberimizin evlâdına, Ehl-i Beyt'ine, ezvacına, ensarına ve ashabına salât u selâm olsun...

Ey cân-ı men; hayır ve iyilik dileklerimden sonra sormuş olduğun "**Mürşid'e tâbi olmanın hususiyetleri nelerdir?**" suâline cevaben, sana şu noktaları terakkin bakımından bildirmeyi münasip görüyorum:

Ey cân-ı men; sormuş olduğun suâlde zikredilen "**Mürşid**" ilahî hakikatten haberdar olarak irşad için hal-ka dönmüş olan vazifeli ilâhî gönül noktası olsa gerekir.

O gönül, "**tekellümü lisan-ü'l kıdem**" esrarına malik olmakla onun va'z eylemiş oldukları idrak edilme-ye çalışılmalıdır.

Bir dervişin, tâbi olduğu Mürşid'in sözlerini itiraz etmeden kabul etmesi terakkiye sebeptir. Bu hususta elbette ki tecelli farklılıkları olabilir. Ancak temelde itiraz etmemesi icap eder. Çünkü derviş, Mürşid'in sözlerini terakki ettikçe idrak noktasına gelir ve daha önceki itira-

zı makbul olmamış olur. O'na tâbî olmalı ve itirazsız yürümelidir. Nitekim; "**Mürşid elinde derviş, imam elinde meyyit gibidir**" denir.

Manevi yetişmede dervişe Mürşid'i anlaması için himmet verilir, Mürşid'e de evlâdı yetiştirmek için gayret verilir. Bu, Allah'ın ilâhî bir lütfudur. Onun için edeb-i ilâhîye dikkat gerekir. Bu babdan olarak dergâhlarda "**Edeb Ya Hû**" yazılmaktadır.

Mürşid'in sözlerini irdelemek değil, o sözlerdeki hususiyetleri idrak etmeye bakmalıdır.

Ey cân-ı men; Allah'ımızın kendi sureti üzere halkeylediği insanda mevcut olan çeşitli hasletlerin manasını idrak etmek gerekir.

Sevgi, aşk, kıskanma... gibi duyguların hususiyeti nedir?

Bütün âlemler insana göre yaratıldığından, bütün varlıklarda olan hâsletlerin hepsi insanda vardır. İnsan varlıklarda olan hâsletleri kapsar. Neden bütün isimler insan (Hz. Âdem) tarafından telaffuz edildi? O varlıkların hâsletlerinin idrakleri de insanda vardır.

Hucurât sûresi 2-3. âyetlerinde;

"Ey iman edenler, seslerinizi nebînin sesinin üzerine yükseltmeyin ve birbirinize bağırdığınız gibi O'na ('Hu'ya) bağırmanın ki sizler bilincinde olmadan amel-leriniz boşa gitmesin. Muhakkak Resul-lah'ın indinde seslerini kısanlar... İşte onlar Allah'ın kalplerini takva ile imti-han ettikleridir. Onlarıdır mağfiret ve ecr-i azim."

Buyrulduğu gibi dervişin de bu minvalde hareket etmesi ve Mürşid'inden ahz-ı feyz etmesi doğru olur.

Allah'tan başka bir varlık olmadığına göre, yaşamı ve ahireti bir bütün olarak kabul etmeyen, ilâhî yetişme-de eksik kalır. Neden; **"Zamanın İnsanı'na uyun"** buyrulmuştur? Çünkü her zaman içinde en ileri terakkiyi o gönülden işitip idrak etmek icap eder.

Derviş, Mürşid'den ilâhî ilim ve bilgi aldıkça terakki eder. Elde edilen bu bilgi dünya ve ahirette geçerlidir ki, onun evlâdlığı dünya ve ahiret devam edecek mânâsınadır.

Kur'an-ı Kerîm'de; **"Size içinizden bir Resûl baas eyledik"** kelâmı, **"Size bu hakikati öğretecek**

bir gönül gönderdik" mânâsınadır. Bu gönlü kabul edenler, onunla haşrolunurlar. Bu söz Zamanın İmamı'nı işaret eder.

Bir manevî gönülde makamlar ile ilgili olarak şu beyanlar zuhur etmiştir:

Hidâyet makamları

Kemâlât makamları

“Kemâlât makamlarının hatmi oluyor” buyruluyor. Bugün namütenahi makamların hatmi yapılmaktadır. Demek ki dünyada bu makamları temsil eden bir gönül var.

Sonsuz ilâhî makamlardan bir fikir vermek için bazıları aşağıda yazılmıştır. Bugün bu makamların zikri yapılmaktadır :

Bî kes makamları

Şükür makamları

Şecaat makamları

Hususi makamlar

İçtihad makamları

Sancaktar-ı Muhammed

Tek kişilik makamlar

Şefa'at makamları

Âriyyet Sırr-ı İlâhî

Uruc makamları
Hurc makamları
Keramet makamları
Menfi ve müspet makamlar
Hayır ve şer makamları
Mahrumiyet makamları
İkrar makamları
ve sonsuz makamlar...

Bu manevî güzellikleri bırakıp da dünyanın gulgulesine dalmak ne kadar doğrudur? Allah'ın arzuyu ilâhîsini idrak etmeye bakmalıdır.

Bu makamlar nasıl idrak edilebilir nasıl geçilebilir bunları konuşmak lazımdır. Yoksa mâlâyânî lafları konuşmak ne kadar geçerlidir.

Menfi ve müspet makamlar
Hayır ve şer makamları zuhur etmiştir.

Hz. Süreyya; "**Hayru şerri lütfu kahrı mecze-dip bir bilmişim**" buyurmuşlardır. Nerede mecz etti? Allah'ın zâtîyet-i ilâhîyesinde. "**Müspet de menfî de Allah'ındır**" buyurdu. O zaman; "**Rahmetim gadabımı geçti**" beyanının hikmetince menfinin ne olduğunu bil, Allah'ın rahmetinde yürü. O zaman bu makamlardan geçebilirsin. Bu makamları Allah'ın zâtîyet-i ilâhîyesinden sızan hususiyetler olduğunu bilip onu tasdik etmen bu makamları kabul ettiğini gösterir.

İslâm'da bir insan "**Lâ ilâhe illâllah Muhammedun Resûlullah**" dediyse Müslüman'dır. O insan hata işler mi? İşler... neden işlemesin? 'Hatayı tarif et' dense ne denecektir? Kişi şerri işlemediyse şerrin mânâsını anlayamaz.

Maneviyatta olan her şey namütenahi tefsire müsaittir. Hz. İmam-ı Ali'nin balı tattıktan sonra, "**Bu baldır**" buyurmasında nice hikmetler vardır.

Yanlış yaptığını ve bunun yanlış olduğunu insan nasıl idrak eder? Yapacaksın, bileceksin ki sonradan yaptığının hata olduğunun idrakine varasın. O zaman yaptığın şeyden dolayı Allah'a tevbe ve istiğfarda bulunduğunda Rabbim; "**Onu sen idrak edesin diye işlettik, hatanın makbul olmadığını sen de gördün**" buyurur. İşte onun için hatayı bilmek ama iyiyi tercih ederek yürümek icap eder.

Allah acıyı da yaratmış tatlıyı da. Acıyı yiyorsan bu senin hatan. Acı sana tatlının tatlı olduğunu idrak ettirmek için yaratılmıştır.

Her yaşamı Allah yarattığına göre, Allah yaşama ters bir şey yapar mı? Mümkün değil. Bu terslik senden kaynaklanır, Allah'ın nizamından değil.

Ey cân-ı men; maneviyatı fiilen yaşarsan güzel olur.

Olaylar ile ilgili ‘müspettir’ veya ‘menfidir’ hükümünü verme; ‘Şu şöyle olmuş, bu böyle olmuş’ deme aynı şey sende de olur. Olmaması diye bir şey söz konusu değildir. Bazı şeylerden kaçınmak lazımdır. Allah sizleri bu doğru yolda yürütmek için ikaz ediyor. Hiç kimse ‘Allah beni ikaz etmedi’ diyemez. Allah ikaz eder ancak kişi ikaza kulak asmayabilir. O zaman kişiye bir musibet verilir ki, tevbe edebilsin diye.

Nitekim hadis-i şerifte; **“Sizler hiç günah işlemeyen bir toplum olsanız Allah sizi giderir, günâh işleyen, ancak Allah’a tevbe eden kullar yaratır”** buyrulmuştur.

Dünyada doğru inanç maalesef ortadan kalkmaktadır. Ahlâki yozlaşma son haddine varmakta, akıbet baş döndürücü bir hızla varılmaktadır. Bu son anda kendimizi gafletten kurtarmak Allah’ın rahmet ve nizamına uymak icap eder. Allah’ımızın insanlara tavsiyeleri yaşamı müspet hale getirir menfilikten kurtarır.

Bu gidiş, yakında pek az kalmış olan imanın yok olması ile mukadder akıbetin başa geleceğini göstermektedir. Ancak bir şey daha var; **"Mağrib ehli için ilâhî âleme gidiş bir andır, göz açıp kapayıncaya kadardır"** buyrulmuştur.

Öğretim görevlisi bir kardeşimizin küçük yaştaki

bir öğrencisi kendisine gelerek şöyle söylemiş; "**Hocam ben bir rüya gördüm**" demiş. "**Bir kargaşalık oldu, öleceksiniz dediler, sanki bir uçurumdan atladık, ama atlarken çıktık, sanki saniye sürmedi baktık düzlük bir yer. Bazı arkadaşlar var imtihana girmişiz bazı arkadaşlarım ağlıyor, bazı arkadaşlarım gülüyor seviniyor. Ben de sevincimi paylaşmak için size gelmek istedim. Öğretmenler odasına giriyorum ama yalnızca sizi görüyorum odada başka kimse yok. Ve ağlıyorsunuz. Yanınıza gelerek size; Hocam! Niye ağlıyorsunuz dedim. Bakın ne kadar güzel kurtulduk, selâmete çıktık, ölüm bu kadar tatlı bir şeymiş. Siz de bana; "Evlâdım! Allah'ın bize olan bu ihsanına ağlıyorum, biz lâayık mıydık bunlara dediniz."**

Gerek mânâ âleminde gerek yaşayarak pekçok şeyler idrak edilmektedir. Sizler ne olursa olsun bu dünyanın girdabına kapılmayınız; bu girdap büyüyecektir.

Rabbim bizleri terakki ederek kendisine göre doğrulmuş kullardan eylesin. Rahmetiyle de bizleri sevindirsin ve bizleri selamete erdirdi. Amin.

ALLAH İLE KUL; MÜRŞİD İLE EVLAD ARASINDAKİ MÜNASEBETLER NASIL OLMALIDIR?

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Ey Allah yolunun yolcusu cân-ı men; Evvela Allah'ımıza hamd ve şükrederiz. Sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed'e (s.a.v) O'nun Ehl-i Beyt'ine, yakınlarına ve bu yolda Rabbimizin rahmet ettiği gönüllere selâm olsun...

Ey cân-ı men; **"Allah ile kul; Mürşid ile evlâd arasındaki münasebetler nasıl olmalıdır?"** sualine cevap olarak daha evvel yazmış olduğum mektupta bildirdiğim hakikatlere ilaveten şunları söylemek yerinde olur:

Allah'ımız kendinden kendine bilici olarak yaratmış olduğu kulların durumlarını bilicidir. Burada insanın Allah'a göre durumu mühimdir. Allah'ımız kendini bilicidir ancak biz değiliz. Çünkü biz yaratılmış varlıklarız. Yaratılmış olan varlık nedir? Esasta Hakkın o isimle görünmesidir.

Allah, kulunu arzu buyurduğu için yaratmıştır; kulun isteği ile değildir. Bu yaratma kulun kendi aslının Allah olduğunu, onun arzusu ile meydana geldiğinin idrakinde olarak Allah'ı zikretmesini icap ettirir.

Allah'ın "**kul**" olarak yarattığı varlıktaki hususiyet nedir? Kul, Allah'tan ayrı bir varlık değil, Allah'ın bir parçası olduğunun ifadesi olan bir kelimedir. İnsandaki varlık âriyettir; Allah ise asliyettir. Kulun burada değişik düşünerek kendine vücûd isnad etmesi Hakka itiraz gibi olur. **Kul zaten Allah'ın kul olarak görünmesidir.** Mürşid ile evlâd arasında bunun zarif bir yansıması vardır. Yani **Mürşid'in de evlâdın da asliyeti Allah'tır.** Mürşid evlâdları ile kendinden kendine sohbet eder. Mürşid evlâdını kendi vücûdunda kabul eder. Mürşid Allah ile beraberdir. Bunun bir hususiyeti olarak evlâdı Allah yetiştirir. Mürşid ismi Allah'ın namus ismidir.

Bir nebzecik muhtariyet bile kulda değişik düşüncelere sebep olmaktadır. Bu bakımdan kulun vazifesi Allah'a itiraz değil, tâbi olmak olmalıdır. Bu bakımdan Mürşid ile evlâd arasındaki münasebet baba ile oğuldan daha ileri bir durumdur. Çünkü baba o evlâdın meydana gelmesine sebep olan kişidir. Mürşid ise; "**Her insan topluluğunu imamları ile davet ettiğimiz gün...**" (İsra 71) âyeti mu'cibince dünya ve ahiret haşrının olacağı gönüldür. Bu birlik Allah'ın takdirine ve lütfuna vesile olur.

Hz. Süreyya Beyefendi bir varidatında;

**"Evlâdı Süreyya'ya hazer et dil uzatma
Azade kalam dersin eğer seyf-i celâlden"**
buyurmuşlardır.

Bu, Mürşid ile evlâd arasındaki hususiyeti işaret etmektedir. Çünkü evlâttan Mürşid görünür.

Allah'ımız kulları yaratmış ve yarattıktan sonra kulun Allah'a olan idrakini yine bir kul ile tatbikata koymuştur. Allah'ımız evvela bir kulu yetiştirmiş ve bu kul da diğer kulları yetiştirmiştir. Hassas olan konu şudur: Allah'ımız kendisindeki bütün hâsletlerin tecellisinden kullara lütfetmesi ile tatbikat olması mümkün müdür? Çünkü Rabbimiz her an yeni bir şandadır. Bu, namütenahiliği gösterir. Hâlbuki kullarda tezahür eden arzu, Allah'ın namütenahi arzularından sadece bir nebze-
dir.

A'raf sûresi 63. âyetinde;

"Acaip mi geldi sizlere, Rabbinizden bir zikrin, sizleri uyarmak ve takvâ ettirmek için aranızdan bir “er kişi” üzerinde sizlere gelmesi? Ve umulur ki rahmet olursunuz." buyrulmaktadır.

Bakara sûresi 151. âyetinde ise;

"İçinizde aranızdan sizlere âyetlerimizi tilâvet eden ve sizleri tezkiye eden ve sizlere 'Kitab'ı ve 'Hikmet'i öğreten ve sizlere hiç bilmediğiniz (şeyleri) öğreten

bir resul irsal eylediğimiz gibi..." buyrulmaktadır.

Allah'ımızın kulunu yetiştirmesi o kulun da diğer kulları yetiştirmesi tatbikatı bugüne kadar gelmiştir. Peygambere uymak Allah'a uymak olarak değerlendirilmiştir. Esasta İblis'in itirazı Allah'a değil, insanadır.

Bakara sûresi 30 âyetinde;

"Ve hani Rabb'in meleklerle "Muhakkak ki ben 'Arz'da bir halife kılacağım," demişti de "Biz seni hamd ile tesbih ettiğimiz ve seni takdis ettiğimiz halde sen orada fesad çıkaracak ve kan dökecek bir kimseyi mi orada kılacaksın?" demişlerdi. "Ben sizlerin bilmediklerinizi bilirim," dedi." buyrulmaktadır.

Allah'ımız kendisini temsil edecek hususi nokta olan Âdem'in yaratılışına serzenişte bulunan meleklerle **"Ben sizlerin bilmediklerinizi bilirim,"** buyurmaktadır. **"Mürşid"** ile **"derviş"** arasındaki anlayış ve idrak **"Allah"** ile **"kul"** arasındaki anlayış ve idraki işaret ve talim etmektedir.

Her kul, en yüksek makamı ister. Nasıl ki dünyada herkes zengin olmayı isterse maneviyatta da *'en yüksek makam benim olsun'* hissiyatı vardır. İşte bu yüzden

manevî yetişmede derviş, Mürşid noktasını tam kabul etmekte zorlanır. Hiçbir şeyi bilmeyen "**bunu bana ver-sinler**" der, ama neyi talep ettiğinin farkında bile değildir. İşi bilen de Allah'ın arzusuna tâbi olur.

Allah'ımız kulunu yetiştirmek ve belirli bir makama getirmek ister. Sen bu isteğe talip misin? Talipsen güzel...

Cenâb-ı Hakk'tan kendi yoluna talip olan güzel niyetli gönüllere feyz-i ilâhîsini namütenahi lütfetmesini niyaz ederim. Amin.

**DERVİŞLERİN MÜRŞİD'İ İLE EDEBİ
NASIL OLMALIDIR? MÜSPET VE MENFİ
TATBİKATINDAN MURAT NEDİR? HAYIR VE
ŞERRİN ALLAH'TAN GELMESİNDEKİ
HUSUSİYET NEDİR?**

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Hz. Muhammed (s.a.v) ile insanlığa gerçek kurtuluşu lütfeden Allah'ımıza hamd u senalar olsun. Hz. Muhammed'e (s.a.v) O'nun temiz ve necib soyuna âline, evlâdına, ezvacına, ashabına ve onun isrinden yürüyen manevi gönüllere salât u selâm olsun.

Ey cân-ı men; göndermiş olduğun nâmede; "**Der-
vişlerin Mürşid'i ile edebi nasıl olmalıdır, müspet
ve menfi tatbikatından murat nedir, hayır ve şer-
rin Allah'tan gelmesindeki hususiyet nelerdir?**"
diye sual ediyorsun.

Ey cân-ı men; sen bir Mürşid'e mülaki olduysan, o nasıl yürüyorsa öyle yürüyeceksin. Bu manevî bir talimdir.

Allah'ı kabul etmek kolaydır. İnsanı kabul etmek zordur. Allah'ın insandan görünmesini, konuşmasını kabul etmek bir idrak ve makam meselesidir.

Terakkiden murat, Allah'ı bulmaktır onun için dergâhlar eğitim ve öğretim mektepleridir.

İslâm'da Müslüman Müslüman'ın kardeşidir. Dergâh kardeşi (manevi kardeş) ise hepsinden ileridir. Bir kardeşin diğerine ters bakması makbul olmaz. Hâlbuki bu yolda sen sevmeyi öğrenmek için bir talim yapıyorsun. Dergâhtaki kardeşini sevmekle bir talim yapıyorsun. Yani insanı sevmenin talimini yapıyorsun.

Mürşid'e olan sevgiye ve muhabbete hiçbir şeyi karıştırmamak icap eder. O sevgi sâlikî Allah'ın tevhidinde götürmek içindir. Gerçek Mürşid, dervişine Allah'ın sevgisinde birleşmeyi teklif eder. Mürşid-i Hakikî kendini ifna' ederek Allah'ın vahdaniyetinde bir olmayı teklif eder.

Dervişin Mürşid'ine karşı duyduğu sevgi Mürşid'de açılan HÜVE'yedir. Bu noktada şahsiyet düşünülürse o zaman ikilik doğar. Hakkı bulan için "**Hüve, Mürşid, Kendi**" artık "**bir**" mütalaa edilir.

"Mürşid için Hakk'tan vazgeçtim şimdi de Hakk için Mürşid noktasından vazgeçiyorum" sözü maneviyattaki imtihanı kazanamayanların sözüdür. Çünkü Mürşid'den ayrıldıktan sonra bunu halletmeye kalkmak mümkün değildir. Hâlbuki Mürşid noktasındaki ünsiyeti devam etseydi, Mürşid bu sevgileri birleştirdi.

Ey cân-ı men; bu yolda imtihanlar çoktur, dikkat et bir anda ayak kayabilir.

Allah'ı seviyorsun Hz. Peygamberimizi seviyorsun Hz.İmam-ı Ali Efendimizi seviyorsun, Ehl-i Beyt'i seviyorsun, Mürşid'ini seviyorsun, İslâm'a hizmet etmiş olan büyük velileri seviyorsun ve bütün sevgilerin hepsini Allah'ta cem ediyorsun. O zaman Hakk ile buluşursun.

İşte Mürşid seni bunlara hazırlıyor. Burada dikkat etmen gereken husus, Mürşid sana müspet de görünür, menfi de görünür. Acaba sen sağlam mısın, Mürşid'ine karşı nasılsın?

Mürşid'in kaydına girene Mürşid müzahir olur. Manevi yolda terakki bu ilâhi yetişmedeki ilim ve bilgi ile mümkündür. Bu ilmin ve bilginin lütfedildiği yerler olan dergâh yetişmesi kişileri selâmete çıkarır.

Mürşid'e karşı ters fikirler zuhur edebilir. Bunu önleyebilmek için dua edersin olmaz, muhtelif şeylere tevessül edersin olmaz, ancak **“Mürşid’ime teveccüh ediyorum”** dersin, o zaman ters fikirlerin ortadan kalktığını görürsün. Sendeki itiraz noktasından ancak Mürşid'in ile geçebilirsin. Bu hâl manevî yolda yürüyenlerce tatbikat ile bilinmiştir.

Eğer bir Mürşid'e gittiysen, hayır ve şer hepsini göreceksin ama tahammül edecek, sabır, sebat gösterecek, ısrarda devamlı olacaksın.

Mekri inkâr ederek itiraz etmek onun hakikatinin anlaşılmasında eksik kalındığını gösterir. Mekrin hakikatinin idraki ile onun hakkında hüküm vermek gerekir. Çünkü hadis-i şerif'te; "**Hayrihî ve şerrihî minallâhî teâla / hayır ve şer Allah'tandır.**" buyrulmuştur. Aksini düşünmek ikiliğe düşmek olur ki bu da makbul nokta olmasa gerekir.

Allah'ımızın tatbikatında, rahmet ve zahmet birlikte mer'iyettedir. Birisini inkâr etmek diğerinin idrakinde eksik kalınması sonucunu doğurur. Kişinin, zahmetin rahmete dönüşmesi için Allah'a iltica ederek selâmet bulmayı niyaz etmesi icap etmektedir. Ancak burada önemli olan bir husus da nasıl olsa ikisi de Allah'tan de-yip müspet ile menfi olanın birbirine karıştırılmasıdır ki bu İnd-i Bâri'de makbul tutulmamıştır. Elbette en doğru nokta müspet ve menfinin zuhur mertebesine göre hüküm vermektir.

Maneviyatta tam kemâl bulmamış kimseler; '*bu iyidir, bu kötüdür*' diyerek kendi makamları gereği eğrilik gördüğü şeyi kabul ve idrakte zorlanabilir. Hakikatte hayır da şer de Allah'tandır. Te'vil noktasında ilmi yeterli olmayanlar hayır ve şer görünen noktaları idrakten acze düşer ve şaşırırlar.

Maneviyata gelip Mürşid'e Allah rızası için söz vermiş ve tevbe almış kimseler ahdine vefa göstermeli, Mürşid'de sabretmelidir. Bu yolda “**Cemâlî**” ve “**Celâlî**” her türlü tecelli olabilir. Bu noktalarda sabır gerekir. Ahde vefa gösterilmezse ziyan edenlerden olunur.

Âli İmrân sûresi 77. âyetinde;

"Allah'ın ahdini ve yeminlerini az bir değere karşılık satanlar, işte onlar(var ya), ahirette onlar için hiç bir pay yoktur, kıyamet gününde Allah onlarla konuşmaz, onlara bakmaz ve onları temize çıkarmaz. Ve onlar için azab-ı elim (acı bir azab) vardır. buyrulmaktadır.

Mürşid noktasına sırt çevirenleri Allah'ımız Yevmul Kıyam'da tezkiye etmez, bunlara hitap dahi etmez. Böylesi ahirette Allah'ın kelâmından, nazarından ve tezkiyesinden uzak kalırlar. Çünkü Allah'ımızın Mürşid noktasından yaptığı teklifi az bir dünya metâna değiştirmişlerdir. Kadiri yolunda seyri sülûk edenlere sebat, sadakat ve ısrar telkin edilir.

Allah'a verilen söz bir Mürşid'in elini tutarak yapılan biattır. Allah'a olan ahidlerini az bir dünya menfaatine satmak, Mürşid'e yapılan biatı dünyevi bir takım makam, rütbe ve paraya değiştirmek ki, makbul tutulmamıştır.

Nitekim Sevgili Efendimize yapılan biatla ilgili olarak Fetih Sûresi 10. âyetinde: "**Muhakkak ki sana biat edenler ancak Allah'a biat etmektedirler. Allah'ın eli onların ellerinin üzerindedir. Kim ah-dini bozarsa, ancak kendi aleyhine bozmuş olur. Kim de Allah ile olan ah-dine vefa gösterirse Allah ona büyük bir mükâfat verecektir.**" buyrulmakta ve Mürşid noktasından yapılan tatbikatın Hakka ait olduğu böylelikle aşikâr olmaktadır.

Manevi yolda kişi dünya ile imtihan olur. Bu imtihanlar sırasında Mürşid'e iltica etmek ve sabretmek gerekir. Her tecelli biter; mühim olan nokta bu tecellilerden terakki ederek geçmek ve kemâl bulmaktır.

Mürşid noktasına kibir göstererek doğru yoldan sapanlar zahmet çekerler. Maneviyatta el tutmamış ve bu yolda cehd-ü gayret göstermeyenler için hem dünyevî hem de uhrevî zahmetler vardır.

Maneviyatta Mürşid noktasından şahit oldukları pek çok keramete rağmen itiraz edenler ve terk edip gidenler hakikatte kendi nefislerine zulmetmişlerdir.

En büyük zulüm, Mürşid'in Mürşid'liğini red ve inkâr etmektir. Mürşid'in feyz elini reddetmek makbul olmaz. Allah zalimlere muhabbet eylemez.

El-Kitab'a yani Reis-ü'l Mürşidîn'e muarız olup O'ndan yüz çevirenlerin itiraz ettikleri şey, Allah'ın nizam-ı ilâhisinedir. Çünkü bu tertib-i ilâhî Hakka aittir.

Eğer kişi Mürşid'e arkasını dönerse Mürşid'e düşen ancak tebliğ etmektir. Mürşid kendisine ters bakanlara da kötü düşünmez; Mürşid makamı herkese hayır ve selâmet diler. Kişinin kendisi ile ilgili yaptığı tarif geçerli değildir. Allah'ın kişiyi tarifi önemlidir. Mürşid için alınan ilhamlara bakıldığında Allah'ın Mürşid'i o şekilde tarif ettiği ve buna uyulması gerektiği görülür. Derviş, gönlünden aldığı ilhamlarla, Allah'ın Mürşid'i tasdiki ile Mürşid'i idrak etmeye çalışır.

Reis-ü'l Mürşidîn; dünyevi olarak görülen noktaları da en vazih ve en mükemmel bir şekilde izah edip tarif ve tavsif eder. Sonsuz tarifler, "**Tekellüm'ül lisan'ül Kıdem**" olan bu noktadan intişar eder. "**Allah kullarını basîrdir**" ifadesinden murat; Mürşid, Allah'ın "**Basîr**" ismiyle bakar ve o kimseleri Allah'ın tarif ettiği gibi görür. Kişinin kendisini övmesi geçerli değildir, geçerli olan Allah'ın yapmış olduğu tariftir.

Maneviyatta, kişiler Kur'an'dan kendi idrak mertebelerine göre anladıkları ve şeriat budur zan ve zehabına kapılarak Mürşid'e soru sormaya kalktıklarında, gerçekte kendi nizam anlayışlarını ve nefsi arzularını Mürşid'e kabul ettirmeye çabalamaktadırlar. Doğru olan ken-

di hevasına uygun fetva aramak değil, Mürşid'e tam teslimiyettir.

Kişinin kendi mantığı değil Allah'ın arzu ettiği geçerlidir. Manevi yolu istismar etmeye çalışmak kişinin kendi terakkisine mani olmasından gayrı bir sonuç vermez. Mürşid'i kendi idrak ve anlayışları ile değerlendirip belirli bir noktaya teksif etmeye çalışmak asla makbul değildir.

Ya İlâhî! Bize arzu ettiğin ve makbul tuttuğun ilim ve bilgi ver, bizleri sana doğru yol üzere, senin tarif ettiğin şekilde varanlardan eyle, rahmetinle bizleri sevindir. Amin.

MÜRŞİD NOKTASINA SADAKAT GÖSTERMENİN HUSUSİYETLERİ VE ÇİLE TATBİKATININ MÂNÂSI

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Allah'ın azamet-i ilâhîyesinin namütenahi olduğunu bizlere öğreten, zuhuru ile kemâl bulduğumuz, hamdiyetin hakikat-i ilâhîyesi, nübüvvetin hatemi Sevgili Efendimiz Hz. Muhammed'e (s.a.v) O'nun evlâdına, ezvacına, ashabına salât u selâm olsun.

Ey cân-ı men; "**Mürşid noktasına sadakat göstermenin hususiyetlerini ve çile tatbikatının mânâsını**" soruyorsun; sana şu birkaç sözü yazmayı murat ettim. Rabbim ileri idrak ve terakkiler lütuf buyursun. Amin.

Ey cân-ı men; "**Mürşid**" Allah'ın ilâhi kelâmını va'z eylediği ilâhi noktasıdır ki zamanın "**El İnsan**" hususiyetinin ayan olduğu noktadır. Allah'ımız "**Tekellüm'ül Lisan'ül Kıdem**" olan bu noktadan ilâhî ilmini nasibedar gönüllere lütfeder.

Mürşid makamının Hakk makamı olduğunu anlamış isen, Mürşid'ini kırma ve onu zorlama, itiraza girişme. Eğer bu hataya düşersen bir müddet beklersin. Hakk seni bu noktadan geçirinceye kadar sabret ve tevekkül göster ki, tekrar merhale kazanasın.

Ey cân-ı men; bu yolda zorlama ile bir şey elde etmek mümkün değildir. Sen tevekkül ve rıza içinde ol. Hakk sana ihsan eder.

Mürşid'e gidişin, Allah rızası kazanmak içindir. O halde Mürşid'in ne derse, şeksiz ve şüphesiz kabul et, ne derse aynen yapmaya gayretli ol. Allah katında makbul olur. Sen Mürşid'e bir şey vermek için gitmiyorsun, Mürşid'den bir şey almak için gidiyorsun. Mürşid, hakiki Mürşid ise, O zaten bulacağını bulmuştur ve Allah'tan başkasından alacağı bir şey yoktur. Allah'ın lütfu, cömertliği onda namütenahidir. Bunu böyle kabul eder ve tatbikata koyarsan selâmete çıkarsın.

Ey cân-ı men; maneviyata giren bir sâlik önce çile çeker ancak daha sonra Allah'ın lütfu keremiyle selâmete erer ve çilenin hakikatini idrak eder. Allah, iman edenlerin velisidir ve onları zulmetten nura çıkarır.

Manevi yolda mekirle mücadele etmek Mürşid'in evlâdlarına talim eylediği bir husustur. Eski devirlerde sâliklerin belirli bir noktaya gelebilmeleri için çilehaneler vardı. Bu yerler evlâdların mekir ile mücadele etmeleri için birer talimgâh noktalarıydı. Bugün ise yaşadığımız hayat bir çilehane olmuş zaten. Bu hayat içinde doğru, namuslu, dürüst ve muntazam olmaya çalışmak, çilelere göğüs germek demektir.

Maneviyatta ilim verilen öyle kimseler vardır ki, kendisine bu ilim geldikten sonra bu ilmi kaldıramayıp başka yollara tevessül etmişlerdir. Mürşide tam bir sıdk-ı sadakat gösterenler ise bu noktalardan selâmetle geçerler. Yolumuz Mürşid elinde sabır, sadakat ve ısrar yoludur.

Maneviyatta, Mürşid idrak edilmesi zor olan bir noktayı va'z ettiği zaman, Mürşide tam teslimiyet gösterenler, bu noktayı hiç itiraz etmeden kabul ve tasdik ederek inanırlar. Bu inanç ve tasdik, onların imanlarından kaynaklanmaktadır. Şüphede kalanlar ise, o noktada kalırlar ve ileri terakkiden mahrum olurlar.

Allah'ın dergâhına her türlü insan gelir. Kimi gelir, konar gider, kimi gelir yıllarca kalır. Kaldıkça aşkı, bağlılığı artar. Bakar ki, ilk geldiği zamanda bana yan bakan mahvolur derken, ben şimdi doğruluyorum demeye başlar. Çünkü alev bacayı sarmış, manevî aşka düşmüştür.

Hakkı idraki arttıkça kendisinin sıfır olduğunu görmüştür. Terakki ettikçe yaptıklarına pişman olur, tövbe istiğfar eder. Bu tövbeyi bizzat Mürşid'ine söylemeden, O'nun gıyabında, Mürşid-i İlâhî'ye kalben teveccüh ederek de yapmak mümkündür.

Ey cân-ı men; maneviyatta Mürşid'e hizmet şükrü doğurur. Derviş: "**Şeyhim himmet**" dediğinde Mürşid: "**Hizmet evlâd**" buyurur.

"Dervişlere hizmet gerektir." Derviş olan hizmetin ne olduğunu bilir. Hz. Peygamberimize sordular, *"Biz hiç kimseye yardım edemiyoruz, ne yapalım?"* **"Öyle ise insanlara güleryüz gösteriniz,"** buyurdu.

İslam sevgi ve kardeşliktir. Hata varsa tövbe ve istiğfar etmek, Allah'tan mağfiret dilemek icap eder. Esas olan Allah'ın nizamına uymaktır.

Yarabbi! Bizleri rahmetinle esirge, af ve mağfiretine nâil eyle; bizi rahmete erdirdiğin ve terakki ettirdiğin ilâhî gönüller ile beraber terakki edenlerden eyle. Amin.

HACCIN ENFÜSÎ MÂNÂSİ NEDİR? HACC-I EKBER NE DEMEKTİR?

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Allah'ı ve Yevmi'l Ahir'i ümid edenler ve Allah'ı çok zikredenler için en güzel örnek (usve-i hasene) olan Sevgili Efendimize, O'nun âline ve evlâdına ve ezvacına ve ahababına ve ensarına ve eshabına salât ve selâm olsun. O'na olan aşkının hürmetine insanlığa ilâhî güzelliklerden nasibedar olmak ve kendisine yakınlık bulmak lütfunu mazhar kılan Allah'ımıza sonsuz şükürler olsun. Amin.

Ey cân-ı men; Hacc konusu ile ilgili olarak sormuş olduğun **“Haccın enfüsî mânâsı nedir? Hacc-ı Ekber ne demektir”** sualine cevap olarak sana şunları yazmayı arzu ettim.

Ey cân-ı men; Hacc'ın enfüsî mânâsı **“Kalb-i mümin Beytullah”** sırrıdır.

Hiz. İbrahim Kâbe'yi inşâ ettiğinde Rabbimiz O'ndan insanları davet etmesini arzu buyurmuştur. Hiz. İbrahim muazzam sahraya bakarak; **“Ya Rabbi! Etrafta kimseler yok sesimi kim duyacak”** deyince, Rabbimiz; **“Ben duyacağım ve Benim arzu ettiğim nasip-li gönüller kıyamete kadar bu davete icabet edecekler”** buyurdu.

Peki, bu davetteki hususiyetler nelerdir?

Hacc sûresi 27. âyetinde;

"Ve nâs içinde Hacc'ı ilan eyle... sana (Hz. Muhammed'e) gelsinler... " buyrulmaktadır.

Ey cân-ı men; dikkat edersen burada iki husus göze çarpmaktadır. Birincisi **"Hû'nun açıldığı gönül noktasını ziyaret etmek"**, diğeri de **"zahir olarak Kâbe'yi ziyaret etmektir"**.

"Ye'tû-ke / Sana (Hz. Muhammed'e) gelsinler" hitabı **'Kalb-i mü'min Beytullah'** olan gönül noktasına gelsinler demektir. Allah'ımız o sırrın tasdik edilmesini arzu buyurmaktadır. Hu'nun görüldüğü gönül noktasını tasdik ile Hacc tamam olur ki bu, **'Hacc-ı Ekber'**dir. O sır hangi gönülde açıldıysa o noktaya gidecektir.

"Kalb-i mümin Beytullah" sırrına iman ve tasdik ile yapılan Hacc, Hacc-ı Ekber'dir.

Kâbe'yi ziyaret ederek Hacc yapanlar bir vecibeyi yerine getirdikleri için **"Hakkın arzusunu"** tasdik ederler; gönül noktasını kabul edenler ise **"zâtî tecelliyi"** tasdik ederler. Gönül noktasını kabul etmek, Hüve'yi zik-

retmek mânâsınadır. Çünkü Zamanın İnsanı'nda görünenin asliyyet-i ilâhîyesi Hüve'dir. Yani tasdik edilen Hüve olmaktadır. O zaman insanların makamları ortaya çıkmaktadır. Kur'an'da zikredilen "**nâs**" sıfatî tasdik noktasında olan kimselerdir. "**Sabikûn**" ise zâtî tasdikte olan gönüllerdir ki, onların Haccı "**Hacc-ı Ekber**" hususiyeti taşır.

Haz.İbrahim'in insanları davetinde Kâbe'ye giderek ziyaret edenler vardır, bir de Hz. İbrahim'in gönlünü ziyaret etmek için yola çıkanlar vardır. Fiiliyatla Haccı giden haccın amelî durumunu yerine getirdiği için onun kabulü sıfatî iken, gönül noktasını ziyaret zâtîyet-i ilâhîyeyi kabul etmek manasına gelmektedir.

Zamanın İnsanı'nı tasdik edenler Hüve'nin görüldüğü gönül noktasını tasdik etmiş olduklarından onların haccı Hacc-ı Ekber hususiyeti taşır.

Haccın pekçok mânâsı vardır. Burada sadece birkaç husus açılmıştır. Haccın; gönül âlemini tasdik, kendi gönlünü tasdik, bütün insanların Hüve'de cem olması ve Allah'ın davet ve nizamına uyulması gibi pek çok mânâları dahi vardır.

Allah'ın bütün kulları için, Haccın gerçek mânâsını idrak etmelerini Rabbimizden niyaz ederim. Amin.

EVLÂDIN MÜRŞİD'İNE UYMASI NASIL OLMALIDIR VE TESLİMİYETİN İCAPLARI NELERDİR?

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Kullarının yetişmesi için Kur'an ve ilâhî gönüller ile Hüve sırrını müjdeleyen Allah'ımıza ve Efendimize hamd ederiz. Allah'ın bu rahmetinden bütün insanların istifade etmelerini niyaz ederiz.

Âlemlerin Aşk-ı Muhammed için nurundan halke-dildiği Sevgili Efendimize O'nun âline ve evlâdına ve ezvacına ve ahabına ve ensarına ve eshabına salât ve selâm olsun.

Ey cân-ı men; önce güzel hatırını sorar, Allah'ımızdan daima hayırlı ve güzel ilhamlar lütfetmesini niyaz ederim.

Ey cân-ı men göndermiş olduğun mektubunda sormuş olduğun; "**Evlâdın Mürşid'ine uyması nasıl olmalıdır ve teslimiyetin icapları neler olmalıdır**" suallerine şöyle cevap verilse yeridir:

Mürşid'i dinlemek bir makamdır, O'na tâbi olmak ise başka bir makamdır. Derviş Mürşid'inin her arzusunu tatbikata koyamayabilir; ancak Mürşid'e tâbi olunması

kişiyi selâmete çıkarır. Allah kişiyi niyetine göre değerlendirdir.

Manevi yetişmede aşkı galip gelen, Mürşid'de Hakkı temâşa ettiğinde O'na karşı büyük bir aşk ve muhabbet duyar. Bu aşk ve muhabbet sekeratında yapılan hatalar kayda alınmaz. Allah'ımız bu aşk ve muhabbetin kemâl bulması için kişiye rahmeti ile muamele eder. Çünkü onda bir muradı vardır.

Mürşid'e duyulan sevgi ve muhabbet, Allah'a duyulan aşk ve muhabbettir. Mürşid'e muhabbet besleyene Allah muhabbet eder.

Mürşid'e karşı gelmek, O'nun Mürşid'liğini örtmeye çalışmak, O'nu kabul ve tasdik etmemek terakkiye manidir.

Ey cân-ı men; kendi başına kaldığında; "**Mürşid'ime karşı nasılım**" diye kendine sormalısın. Unutma ki Mürşid'in sözleri evlâdının aleyhine olmaz. Mürşid'e Allah rızası için gidilir. Yani bir Mürşid'e onun şahsiyeti için değil, Allah murad edilerek gidilir. Eğer kişinin kalbinde samimiyet varsa, Allah rızasını talep ediyorsa Allah onu muradına ulaştırır. Rahmeti veren Allah'tır; kişiyi selâmete götürecektir yine O'dur. Bu durumda eğer kişinin içinde şüphe varsa, o zaman o kişi Allah'tan şüphe ediyor demektir.

Mürşid'e tam teslimiyet için, Sevgili Peygamberimizin ashâbı "**Anam babam sana feda olsun Ya Muhammed**" diye ilticada bulunmuşlardır. Bu şekilde teslim olarak selâmeti bulmuşlardır.

Maneviyatta, kişi Vasil-ı Hakk olan Mürşid'e intisap ettiğinde Mürşid onun güzel bir noktaya gelmesi için mücadele eder. Onu korur, gözetir, yanlışlarını yetiştirmede olduğu için görmezden gelir, maddi ve manevi her sıkıntısına bir baba şefkatiyle derman olur. Ancak olabilir ki bazıları Mürşid'in ilâhi feyzi ile mütehallik olup müterakkî olacağına, bunları bir kenara koyup onca tatbikat ve manevi güzellikleri yaşamasına rağmen belli bir aşamada -Allah esirgesin- Mürşid'e rakip çıkabilir ve karşı gelebilir.

Peygamberlerin kendi ümmetleri içerisinde yaşadığı tatbikatlar, manevi yolda da bir Mürşide bağlı olan gönüllerde tatbik olmaktadır. Bu durum, Rabbimizin velâyet tatbikatının bir prosedürü olsa gerekir. Hayır ve şer zuhurunun tam mânâsı ile ayan olması ve idrake gelmesi arzuyu ilâhinin bu şekilde tecelli ettiğini gösterir.

Cinn sûresi 14. âyetinde;

"Kim teslim olursa artık onlar irşada lâyıktırlar." buyrulmaktadır.

Allah'ın indirdiği ilham ve beyanlar karşılıklı olarak tasdik olursa tamam olur. Yani Mürşid'de inen beyan evlâdda iner veya evlâdda inen beyan Mürşidde tasdik görürse tamam olur. Eğer bu karşılıklı tasdik olmaz ise, kişi kabul edemez ve inkâra düşebilir.

Manevi gönül noktası olan Mürşidi bihakkın kabul ve tasdik eden manevi evlâdların Mürşid'e irsal olunan ilâhi ilme paralel olarak bu ilimden nasibedar olmaları ve bu ilmin kendilerinde zuhur etmesi umulur.

Mürşid, Allah'ın "**Rahmeten Lil Âlemîn**" ismin-den feyizmend olduğundan rahmete göre sohbet yapar. Yani mânen kaldırılabilir noktada sohbet yapılır. Mürşid'de ileri terakki olduğunda evlâda o noktaya getirilecek şekilde vüs'at lütfedilir ve onlara da ilham ve beyanlar indirilir. Bu tatbikat Allah'ımızın evlâdın Mürşid ile beraber yürümesi arzusundandır.

Ancak bu tatbikatı tam idrak edemeyen bir evlâdın bunu kendisine ayrı özel bir hâl olarak kabul ederek, kendi başına, "*Ben oldum, kendi dergâhımı açayım, kendi başıma yürüyeyim, benim artık Mürşid'e ihtiyacım yok*" kabilinden sözleri onun mekre düştüğünün belirtisidir. Bu ikaz da Allah'ın rahmetindendir. Allah'ın ihsanı, Allah'ın tertibi ile ilgilidir, onu kişinin kendine hamletmesi makbul olmaz.

Maneviyatta Mürşidin mânevi muhafazasından mahrumiyet, kişiyi menfî ve süflî cereyanlara açık ve savunmasız hale getirir. Nefsî aldanmalara gelindiğinde mekir kişiye tatlı gelir. Kişi bu mekre kapıldığında kendini kurtarabilmesi ancak tâbi olacağı velâyet yolunda Allah'ın ona rahmet etmesi ile gerçekleşebilir.

Kişi kendine göre Mürşid'i değerlendirmeye kalkmamalıdır. Bazı kişiler vardır, birçok Mürşid'e gider ve hepsini kendine göre değerlendirir. Biri zikir şeyhi, diğeri sohbet şeyhi, vb. diye değerlendirip tasnif eder. Bu, doğru bir şey olmasa gerekir.

Maneviyatta terakki edilip ilâhî beyan alınıyorsa bir güzellik kazanmışsın demektir. Allah sana lütfetmiş ise birlik ve beraberlik içindesin. Buna rağmen '*herkes-ten üstünüm*' demek, herkesi kendinden başka görmek bir bütünün parçası olarak görmemek olur ki, o zaman ikilik doğar ve şirk olur. Böylece tevhidde atlanmış olunur. İşte burada Mürşid ikaz ediyor, bu noktada dikkatli olmak gerekir.

Mürşid ile devamlı teşrik-i mesai yapmak icap eder. Mürşid o derviş için tavassutta bulunur, **"öğrenme devresinde"** der ve Allah'ın rahmetini niyaz eder.

Bir Mürşid ile yürürken esas dikkat edilecek olan nokta, o kişinin Mürşid ile olan münasebetidir. Bu kadar

açık açık anlatıldıktan sonra hala kişi Mürşid'ine karşı tam bir güven, itimat ve iman içinde değilse, içinde hala bir takım şüphe ve tereddüt varsa, o zaman şüphe ve tereddüdü terk etmesi icap eder. Ya şüphe ve tereddütte kalacak veya şüphe ve tereddütü terk ederek imanında kavi olacaktır, ancak karar vermelidir.

Eğer Mürşid'in hakkında, içinden bir şüphe veya seni onun yolundan alıkoyacak, ayıracak, tevhidi bozacak bir şey geliyorsa, şiddetle bunu reddet ki, onun manevî eteğine sıkı sıkı sarılmış olasin.

Ey cân-ı men; Mürşid'e Allah rızası için gidilir, onun hakkında hüküm vermek için gidilmez. Onun hükmünü Allah vermiştir, murad olan Allah'tır ve onun tertibinde, onun yolunda Allah'a varmaktır. Mürşid, kişi hakkında hüküm vermez ve kişiyi Allah rızası için kabul eder. Mürşid'e olan muhabbetinde maddi mi veya hissi mi onu ölçmek ve sadece Allah rızası için olmasına dikkat etmek gerekir.

Esas olan evlâdın kendi vücûdunda Mürşid'i, Mürşid'in vücûdunda kendini görmesidir ki, bu tam vahdete gelmektir. Miraçın bir mânâsı da bu olsa gerekir. Bu güzel bir noktadır. Mürşid evlâdı için buna çalışmaktadır. Eğer evlâd da buna gayret ederse Allah bunu ihsan eder. Mürşid'de sevgi namütenahi olduğundan ve sevgiye hayat verdiğinden, evlâdı sevdiğinden, evlâd sever ve sevgiden haberdar olur.

Ey cân-ı men; unutma ki Mürşid Allah'ın ismidir, Mürşid ayrı kimse değildir. İrşad hakikati Allah'a aittir. Kim ki o “şahıs”, Allah'ı öğretecek?... Ne biliyor ki, ne öğretecek?... Allah ona ilâhî hakikatleri bildirmediikten sonra, ona ilham ve beyan lütfetmediikten sonra ne öğretebilir?... Mürşid Allah'a ait bir makamdır.

Âl-i İmran sûresi 20. âyetinde; “**Vechimi ve bana tâbi olanları Allah'a teslim ettim**” buyrulmaktadır. Mürşid, Allah'a teveccüh eder. Mürşid'e tâbi olanların ilticası ise Mürşid’edir.

Maneviyatta Mürşid'e teveccüh etmek kişiyi selâmete çıkarır. Mürşid teveccüh edilen vecihtir. O vecih mukarrebundandır. Allah'ın yakınlık verdiği öyle gönül erleri vardır ki, onları mukarrebun melekleri dâhi bilmez. Allah'ın yakınlık verdiği gönül noktası olan Mürşid noktasını iyi değerlendirmek icap eder.

Sevgili Efendimiz; “**Bana tâbi olanlar**” buyurmuştur. Yani Peygamberin teveccühü Allah'a, müminlerin teveccühü Peygambere olacaktır. Manevi yetişmede de nizam-ı ilâhî böyledir. Burada Allah başka, Mürşid başka zannına düşmemek gerekir. Mürşid Allah'ın ismidir. Yani Allah'ın “**Rahmeten lil Âlemin**” tecellisinin tatbikat ismidir.

Allah ismi; İsm-i Câmî'dir. Bütün tatbikat isimleri

Allah ism-i celîlinde mer'idir. Mürid bir ilham aldığı zaman bu ilhamın Allah'ın hangi tatbikat isminden geldiğini bilemez, bu ilham Allah'ımızın; "**Hayr'ül Makirin**" isminin bir tecellisi de olabilir. O takdirde Mürid; "**Mürşid'ime teveccüh ediyorum**" derse gelen ilham mekri bir ilham ise anında kaybolur ve rahmete dönüşür. Mürşid ismine iltica eden evlatta "**Rahmeten lil Âlemin**" tecellisinin ilhamları başlar ve selâmete erer.

Mürşid'e iltica etmenin diğer bir hususiyeti de şu olsa gerekir: Mürşid ismi Allah'ın o zamanki tatbikat-ı ilâhîyesidir. Bu tatbikatın hükmü önemlidir. Kişinin kalbinden aldığı ilham doğrudur, ancak Mürşid makamından bir şey söylendiğinde O'na uymak icap eder. Çünkü kişinin gönlünden aldığı Allah'ın ondaki tatbikatı gereği o kişinin kendi makamına göredir, burada önemli olan husus "**Rahmeten lil Âlemin**" isminin mazhariyetinde olan makam-ı ilâhinin söylediğidir.

Rabbim bütün insanları kibir ve azametten uzak tutsun ve Allah bütün insanlara selâmet ve doğru bir iman lütfetsin; bizleri kendisine göre doğrulmuş kullardan eylesin; rahmetiyle de bizleri sevindirsin; bizi selâmete erdirdin. Amin.

MANEVİ YETİŞMEDE DERVİŞİN NASIL YETİŞTİĞİ VE HAKKI BULMASININ HUSUSİYETLERİ

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Hüve'nin Musavvir'inde tasavvur buyurduğu bütün varlıklara örnek olarak zuhur eden, insan varlığının en güzel sureti ve mümessil noktası olan Hz. Muhammed'e (s.a.v) O'nun âline evlâdına, ezvacına, ensarına ve ashabına salât u selâm olsun.

Ey cân-ı men; mektubunu aldım. Evvela Allah'tan senin ve tüm manevi kardeşlerin için ileri terakkiler lüt-fetmesini niyaz ederim. Hamd ve şükür ancak âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur.

Ey cân-ı men; mektubunda; "**Manevi yetişmede dervişin nasıl yetiştiğini ve Hakkı bulmasının hususiyetlerini**" soruyorsun.

İnsanın dünya şartlarının dışında manevî bir âlem olduğunun idrakine varması lazımdır. İnsan sadece tek taraflı dünya yaşamındaki kısır döngüyü esas almamalıdır. Dünya yaşamının dışında da bir âlem olduğunun idrakine varmalıdır. Zaten mantık olarak da, idrak olarak da nice âlemler yaratılmış, ancak '*hiç kimse yok*' demek insanı boşlukta bırakır. O zaman bir boşluktan başka bir boşluğa gitmek gibi bir durum olur.

Maneviyata intisab eden kişi manasında önce sarıklı kişiler görür, yatır görür, "*aksakallı kişi gördüm,*" "*güler yüzlü bir kişi gördüm sonra sizi gördüm,*" der. Mürşid evlattta bunları takip eder. Maneviyat idrakinin netleşmesini takip eder ve evlâdı bu fikriyatından hakikate doğru çeker.

Manevi yolda Mürşid'inin kabul buyurduğu evlâd ef'aliyyunden bir veli olur. Ef'âliyyünden olan rüya görür, rüyaları çoktur. İlk rüyaları enteresandır. Evliya görür, manevi kişileri görür bunları yaşar daha ileriye geçtiğı zaman bu sefer kendisini görür. Kendisindeki varlığın da Hakka ait olduğunu görür, mânâda ikaz alır. Sen Allah'ın bir ismisin varlığısın, ondan yaratıldın düşüncesi sabit olur. O kimsede bunlardan sonra ilhamlar zuhur eder. Ondan sonra sohbet başlar, sonra Hakk ona birçok beyanlar indirir. Bakar ki nice nice güzellikler zuhur eder; derviş kendinde zuhur edenlerden heyecan duyar. Kendi kendine, "*ben neymişim,*" zehabına kapılır. O zaman Mürşid ismi müdahale eder, "**kendinde birşey görme Hakk'ta mahiv olmaya bak,**" buyurur ve ikaz eder.

Kuldaki bütün bu icraatları Allah yapar. Müspet ve menfi beyan ve hallerle kulunu bir noktaya getirir, hakikati öğretir. Böylece onu belirli bir yere çeker. Daima muntazam bir gidişle Hakk'a giden sonsuz yolda yardımcı olur. Bu durumda senin hiç bir noktada halin yoktur.

Mürşid aldığı veriyorsa ve onu örnek almak da esas olduğuna göre sen de aldığı verirsen, Mürşid'i örnek almak hakikati ortaya çıkar ve daha çok terakki edilir. Sende zuhur eden ilham veya rüyadan bir kişi bile istifade etse, yani Allah razı olsun diyerek onu tefekkür etse, onun o andaki zikrine sen de iştirak etmiş olursun.

Nitekim Hazretimiz, **"Allah'ın bana lütfettiği bu ilâhî bilgileri mezara mı götüreceğim,"** buyurdu. Bu bilgileri saklamak, kimse ile paylaşmamak, **"insanları mescitlerden alıkoyandan daha zalim kim olur,"** âyet-i kerimesindeki durum gibi olur. İnsanları camiden alıkoymakla, Allah'ın ilâhî bilgilerini insanlardan saklamak aynı şeydir.

Mürşid ile bir noktaya geldikten sonra sıfatî velâyet noktası başlar. Sıfatî velâyetin mânâsını idrak etmeye başlar.

Allah'ın yaratmış olduğu varlıklar sıfattır. Zâtîyetin dışındaki her şey sıfattır. Bu sıfattaki hikmeti idrak eden derviş o sıfat varlıklarını Allah'ın yarattığını idrak eder. Kendisi ve kendisi ile beraber olan bütün âlemlerin varlığının ilâhî bir kudret tarafından yaratıldığını görür. Bu sıfat noktasını tettebbu eder ve o duruma geldiği zaman sıfatî bir veli olur. Gerek ef'âlî gerek sıfatî velâyetin içten içe bir çok makamlar olduğunu idrak etmek ve ona göre yürümek icap eder.

Maneviyatta makamlar ve terakkiler Allah'ımızın lütfetmiş olduğu isimlerin hakikatini idrak ile oluyor. Sıfat kelimesini yani Allah'ın sıfatları noktasını idrak ettiği zaman o sıfatî bir veli olur ve daha ileri ilham ve beyan alır.

Varlıklar ilâhî kudrete iman ve ikrar ederler, ancak daha ileri terakki için Mürşid'inin makamı neyse o da hangi makamdan yetişecekse o makamdan yetişmesi söz konusudur. Onun için bazı Mürşid'ler dervişlerine; "**Benim seni yetiştirmem buraya kadar sen başka bir zâta git**" derler. Çünkü, "**Benim makamım bu kadar**" der. Eğer Hz. Süreyya'nın buyurduğu Reis-ül Mürşidin ise o seni zâtî makama da taşır. Zâtî makama geldiğin zaman rüyalar değişir, ilhamlar değişir.

Sıfatî makamın sonuna kadar hep Allah'ın esması- nı zikreder ve terakki eder. Ama zikreden dervıştır. Zâtîyet noktasına geldiği zaman zikir değişir. Kalbte; "**Sen olan da Benim**" buyurur ve konuşucu olur Rab- bim... Ve ona mürebbi olarak öğretici olur. O zaman zâ- kir değil mezkûr makamına yükselir. Dil susar, kalp ko- nuşucu olur. O da zâtî makamdır. Bu makamlar zannedilmesin ki bu kadardır. Hayır! Ef'âliyyunda da, sı- fatiyede de, zâtîyette de içten içe namütenahi makamlar var. Yani bir nokta değil sonsuz noktalar...

Sıfat denildiğinde sonsuz noktalar nasıl idrak edi-

lecek diye sorulursa şunu söylemek icap eder: Dünyada ne kadar canlı cansız varlık var? Sayılabilir mi? İşte sıfat-
ta da o kadar makam var. Çünkü her varlık kendi mak-
amında yaşıyor. Bu idrak edilirse o zaman makamın ne
olduğu anlaşılır.

Zâtîyette ise Rabbimizin ilhamları, beyanları ve ik-
ramları ile yaratılmış ve yaratılmamış, sıfat olarak görü-
nen ve görünecek bütün varlıkların Rabbimizin kendisi
olduğu idrak edilir. O varlıkların hakikatinin kendisi ol-
duğu zikredilir. Rabbim; **"Onlar da Benim"** buyu-
rur. Ve o zaman o gönül kendisini her yerde görür. Hz.
Süreyya'nın; buyurduğu hakikat ayan olur:

***"Sırr-ı tevhîde vukufu olan anlar sözümü
Kalb gözün maliki canlarda görürler özümü"***

O zaman kendinden kendine bakışını çeviren,
aradığının kendisi olduğu hakikatine varır. Demek ki in-
san kendindeki hakikati bularak zâtîyeti idrak eder. Zâtî
olan bir gönül, sıfati olan gönüllere de feyz-i ilâhî verir.

Bunun fevkinde ne olabilir? Bunun fevkinde **"zâ-
tüz zât"** mertebesidir ki, O'nu zâtî velilerin dâhi anlama-
sı muhaldir. Allah o gönülden bütün âlemlere feyz verir.
Ancak o kişi vermiyor, o görünen sıfattır, Allah o sıfat-
tan, o görüldüğü gönülden, o isimden lütfediyor.
Nitekim Allah açıldıktan sonra Allah Abdülkadir

Geylanî, Allah Süreyya gibi başa zâtîyet ismi olan Allah ismi gelir; zâti isimden sonra sıfat isim zikredilir. Bu bir terakki ve makam meselesidir.

Mürşid daima irşad edendir. Ebedi irşad edecektir. Yani bir zamanla kayıtlı değildir. O yüzden Hz.Mevlana; **"Benden sonra beni toprakta değil ariflerin gönlünde arayınız,"** buyurdu. **"İnnehu alimun bizatis-sudur,"** kalblerde dolaşan ve kalblerdeki sırları bilen sır sahibi Allah'tır ve bu sır Mürşid ile beraberdir. Bütün kalblerde **"O"** dolaşır. Onun için bu tatbikatı bir kişi olarak görmek hatadır.

Dünyadaki bütün varlıklar, **"Allah Allah"** diye zikreder. Sen de onlardansın, onlardan farkın hiç anmayanlara nazaran daima zikirden gelen farktır. Ancak bir ehl-i hakikat bulup da yakınlık bulursan, Allah senin kalbinde kendini zikreder. **"Kulumsun,"** buyurur. Bunlar cereyan ettikçe, evlâd terakki eder, terakki ettikçe Mürşid'e daha çok yaklaşır. Allah ona lütfettikçe o da Mürşid'ime, manevi kardeşlerime ve yakınlarıma da lütfet diye dua eder. Bu talepkâr olma hali İnd-i Bâri'de makbul olur. Bunun örneği Peygamber Efendimizdir, O'da mi-raçta ümmetine dua buyurmuştur. O zaman terakkin daha çabuk ve daha ileri olur.

Allah'ımız terakki etmiş güzel bir noktaya gelmiş olan o kalbte Mahkeme-i Kübra'sını açar, yaptıklarını or-

taya koyar, hesabını görür, "**azad ettim,**" buyurur ve onu muhles kullar arasına dâhil eyler. Kişi güzel bir noktaya gelmiştir ama hâlâ eksiklikleri vardır. Kişi af olur ama hala daha istenilen noktaya gelmemiş olabilir. **O zaman yine Mürşid'e iltica edecektir, yine onunla yürüyecek ve daha ileri gidecektir.**

O zaman Allah'ımız; "**Sen mademki Benim muhles kullarımdan oldun, af ve mağfiretime nail oldun, Benim nice güzelliklerim var, gez gör, bu cennetlerim, bu da cehennemlerim**", buyurur. İşte bundan sonra dilerse Allah seni kendisinden kendisine davet eder ve kendi cemalini rü'yet ettirir.

Allah cemalini nasıl arzu ederse öyle rü'yet ettirir. Kiminde arzu buyurduğu bir zât ile, kiminde Mürşid'i ile, kiminde kendi kabulündeki siması ile. Ondan sonra daha da ileri nice nice güzellikler zuhur eder.

O noktadan sonra da her şey bitmez. Çünkü Allah sonsuzdur. Bundan sonra kişi daha da dengeli yürümek mecburiyetindedir. Daha nice şeyler ona musallat olabilir. Onun için ben daima edeb ve ahlâk üzerinde duruyorum. Çünkü o noktadan aldanma olabilir. O noktada her şey serbestmiş düşüncesi gelebilir. Ama Allah fuhş ile emretmez. Daha da dikkatli olmak gerekir.

Hz. Süreyya Beyefendi ve halifesi Muhammed Ali

Hazretleri bu konu ile ilgili olarak şöyle buyurmuşlardır:

"Miraç yapmak, Hakk'ı görmek tac-ı telvini giymek, taht-ı temkine oturmak ve Cenâb-ı Hakk'ın seni "Es Selâm" ve "El Mümin" isimlerine mazhar-ı tam kıldım hitab-ı izzetine mazhar olmak icabeder. İrfan-ı Mubammediye'ye sahibiyet Hakk'a vüsuldan sonradır, (yani Muhammedi irfa-na varmak ondan sonradır.) Bu mertebelere ermeyen ilhamların Hakk'ın Celâli mi yoksa Cemâli mi ilham indirdiğini temyiz edemez, yazıları ise mekirden kurtulamaz. O halde esmâ-i ilâhîyenin cevheri esrarına sahip olmak ister. Bunun içinde Cenâb-ı Hakk'ın ilhamı hangi ilâhî isim ile indirdiğini tenezzülen açıklaması icabeder. Bu hâl ise tecelliyi Hakkıyye mazhar olan zatî evliyaullahın halidir. Böyle olanlar "Mürşid-i Âmm" yani umuma mürşid olurlar. Kadınlara ise bu sırdan nasip verilmez. Hülâsa manevi feyz Hakk'ın zâtından alınır, kitap okumak işi değildir ve kitap ile irşad yapılmaz. Kitap yazılmakla irşad kâfi düşünmek, noksanlıktır, Hakk'a vusûl ister, ilâhî icraya sahibiyet ister, hâl ehli olmak ister. Bu da ölmeden önce ölmek ve ilâhî sıfat ve ahlâk ile muttasıf ve müteâllik olmak gerekir ki, başka türlü olmaz."

Sizlere ve beraber olduğumuz manevi kardeşlere hayır dua eder, Allah'ımızın daha ileri güzellikler ihsan etmesini niyaz ederim. Amin.

ALLAH İLE BERABER OLMAK NE DEMEKTİR? İNSAN ALLAH OLABİLİR Mİ?

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Bizleri sonsuz varlığından halkeden, kendi hususiyetlerinden lütfeden, bizleri kendi âlemine kabul buyuran, insan varlığına bu ikramları lütfeden Rabbimize sonsuz hamd eder, O'nun Habibi Muhammed Mustafa'ya (s.a.v) salât u selâm ederiz.

Ey cân-ı men; mektubunda; **“Allah ile beraber olmak ne demektir? İnsan Allah olabilir mi?”** diye sual eylemişsin. Cevaben deriz ki:

Peygamberimiz bu konuda **“mukarrebun”** kelimesini telaffuz buyurmuşlardır. Maneviyatta mukarrebun kelimesi Hakk yakınlığı olarak telâkki edilmiştir. Eğer Hakk yakınlığı denirse Hakk var bir de yakını var demektir. Hakikatte mukarrebundan olan zâtı Hakkın kendisi olarak mütalaa etmek gerekir. Çünkü o zâtın gönlünde Hakk kendini açmıştır. Gerçek Mürşid olarak ifade edilen gönül, hakikati bulmuş olan o zât, Âlem-i Â'mâ lisanından nutkeyler. O zaman o zâtı tam olarak kim idrak ve ifade edebilir? Âlem-i Â'mâ zaten hakikati bilmeyen için meçhuldür.

Peygamberimiz Âlem-i Â'mâ'yı açmamıştır. Çünkü

onu kaldıracak hâl sahibi olunması icap eder. Manevi-yatta Akl-ı Küll ve Nefs-i Küll buyrulmuştur. Bunlar Allah ilmindeki arzuyu ilâhidir. Allah bu azim sırları el-İnsan’a lütfediyor. Bu mazhariyete sahip bir gönlü akıl ile değerlendirmek mümkün değildir. Onun ilâhî akıl ve ilâhî nefis ile mütalaa edilmesi icap eder.

Bütün bunlar ifade edilince, o kişi Allah mıdır? Hayır! Allah ondan görünür ve nutkeyler. Bütün varlıklardan Allah görünür, ancak Allah hangi gönülde; **“Ben burdayım”** buyurursa o gönülde Allah'ın aranması icap eder. Allah o gönle tâbi olanlara namzetliklerinden dolayı manevi işaretler de lütfeder.

Allah'ın Musavvir'inde arzu buyurduğu varlıkları yaratması onlara varlık ve yaşam zevki lütfetmesi bütün varlıkların yaratıcısı olan Rablerine hamd ve şükür etmeleri mânâsını taşımaktadır. Bu durumda hamd ve şükür Hüve'ye aittir.

BİR Dervîş Hakkı Bulduktan Sonra Nasıl Hareket Etmelidir. Hakkı Bulmuş Bir Dervîşin Mürşid'i İle Münasebeti Nasıl Olmalıdır?

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Ümmeti olmakla namütenahi feyz ve rahmete kavuştuğumuz, Hüve'nin arzusu olarak zuhur eden ilâhî ilim, kemâlât, rahmet, ve ilâhî lütufların menşei Sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed'e (s.a.v) O'nun âline evlâdına, ezvacına, ensarına ve ashabına salât ve selâm olsun ki, Allah O'na bizzat kendisi salât ve selâm buyurmuştur.

Ey cân-ı men; yazmış olduğun mektubunda; "**Bir dervîş Hakkı bulduktan sonra nasıl hareket etmelidir. Hakkı bulmuş bir dervîşin Mürşid'i ile münasebeti nasıl olmalıdır?**" diye soruyorsun.

Muhterem evlâdım: Bir dervîş bir Mürşid'de yetiştikten ve ilâhî hakikate erdikten sonra Mürşid'ine devam etmesi onun daha da ileriye geçeceğini icap ettiren bir husustur. Ancak burada bu kararı Hakkın vermesi ve tatbikatın da o zâtın Mürşid'i tarafından tebliğ edilerek tatbikata konması hususu vardır. Nitekim geçmiş tatbikatlarda Hz. Yunus Emre gibi ileri yetişmiş bir gönle Mürşid'i "**Haydi Yunus zaman senindir**" buyurarak icazet lütfetmiş ve irşada yetkili olduğunu bildirmiştir. Geçmiş-

te birçok manevi gönül noktalarının evlâdlarını diğer insanlara feyz vermesi için vazifelendirdiği bilinmektedir.

Şems-i Tebrizi hazretlerinin Mürşidinin de dervişlerini Anadolu başta olmak üzere pek çok yere gönderdiği malumdur. Bunun yanında Hz. Süreyya Bey kendisinde yetişmiş olan Hüsnü Bey, Lütfü Bey ve Hz. Mehmed Ali Bey'i son zamanlarında huzuruna davet ederek kendilerine tâbi olacak evlatlarına feyzi namütenahiyyi vermelerini arzu ve lütfunda bulunmuşlardır.

Hüsnü Bey'in dergâh şeyhliğini bırakıp Hz. Süreyya'ya intisabı ve son zamana kadar onu takip etmesi düşünülmürse buradaki hususiyet şöyle olsa gerekir: Allah'ın Hz. Süreyya'daki namütenahi tecellisi ile O'na tâbi olanın yakınlık bulmuş olsa dâhi daha da ileri terakki etmesi icap eder. Nitekim gerek Sevgili Efendimizin gerek Hz. İmam-ı Ali ve Hz. Abdülkadir Geylanî'nin etrafında Hakk yakınlığı bulmuş gönüller olduğu düşünülürse, bu yolun tercih edilmesinin daha efdal olacağı unutulmamalıdır.

Ey cân-ı men; sana ve kardeşlerine daima Allah'tan mağfiret dilerim. Duanda; **"Ya Rabbi, Seni hakkıyla övmeye güç yetiremem. Sen kendini övdüğün gibisin. Bildiğimiz ve bilmediğimiz isimlerin ile senin zâtına iltica ediyoruz. Bize bilmediğimiz güzelliklerinden de lütfet"** dersin elbette makbul olur.

L U G A T Ç E

A

Ahz-ı Feyz: Feyz almak

Âl: Sülâle, soy.

Azade: Serbest. Kayıtsız. Hür.

B

Bahusus: Hususiyle.

Bezm-i Elest: Rabbimizin; “**Ben sizin Rabbiniz değil miyim?**” hitabının yapıldığı ve ruhların da “**evet**” diye cevap verdikleri meclis anlamını ifade eder.

Bî kes: Kimsesiz.

C

Cân-ı Men: Benim canım.

D

Deruhde: Üzerine alınan iş.

Dûn: Gayrı.

E

Elzem: Çok lâzım.

Ensar: Yardımcılar. Hicrette Peygamberimize yardımcı olan Medineliler.

Eshab: Sahabeler.

Ezvac: Zevceler, eşler.

F

Fermanber: Emir veren. Emir dinleyen

Fesad: Fenalık. Karışıklık.

Fetret-i Vahiy: Alâk suresinin ilk âyetlerinden sonra bir süre Peygamberimize âyet gelmemesi durumudur. Vahiy aralığı demektir. Müddesir suresinin ilk beş âyetinin nüzulü ile sona ermiştir.

G

Gulgule: Gürültü. Velvele.

H

Halık: Halkeden. Yaratıcı.

Haris: Hırslı.

Havsala: Anlayış. Akıl.

Hodbin: Bencil. Enaniyetli. Kibirli.

Hurc: Çıkış

Hüccet: Delil.

İ

İçtihad: Dinde hüküm çıkarmak

İfna: Yok etmek.

İhraz: Nail olmak. Erişmek.

İnd-i Bâri: Allah katında.

İnhiraf: Bozulma. Değişme.

İnhiraf: Doğru yoldan sapma.

İsr: Yol.

İzhar-ı Zamir: Sıfatını göstermek.

K

Kâim: Ayakta duran. Mevcut. Baki.

L

Limaallah: "*Benim Allah ile öyle anlarım olur ki, ne mukarreb melekler, ne de bir nebiyi mürsel, o yakınlığa mutali olabilir.*" anlamındaki hadis-i şerife işaret eder.

M-N

Mâlâyâni: Mânasız, faydasız, boş söz.

Malik: Sahib.

Matuf: İstinaden. Atfedilen. Bağlanan.

Mebde: Başlangıç. Kaynak. Kök. Temel. Esas.

Mekir: Hile. Aldatma.

Menşe': Esas. Kök.

Mer'i: Görünür olan.

Meyyit: Ölü. Cansız.

Minval: Hareket tarzı, davranış. Usul, yol.

Mu'cib: İcâb eden, lâzım gelen.

Muarız: Karşı gelen.

Mugalata: Hatalı ve yanlış söz.

Mukarrebun: Cenab-ı Hakk'ın indinde çok kıymetli ve mübarek büyük zâtlar.

Mücehhez: Noksanları tamamlanarak hazırlanmış.

Münhasır: Yalnız bir kimseye veya bir şeye mahsus olan.

Münzevî: Yalnız başına çekilip kimse ile görüşmeyen.

Mürebbi: Terbiyeci, terbiye eden.

Mütehallik: Huy edinen.

Müzahir: Yardım eden, koruyan.

Necib: Soyu ve nesli temiz, aslı kerim olan.

Neş'et: Meydana gelmek, vücuda gelmek.

R

Re'sen: Kendi başına, bizzat.

S-Ş

Sekerat: Sarhoşluk. Hayretler.

Serzeniş: Çıkışma

Seyf-i Celâl: Celâl kılıcı.

Şecaat: Yiğitlik, cesurluk.

T

Tahdid: Hudutlandırmak. Sınırlamak.

Tavassut: Ara bulma için araya girmek. Aracılık. Vasıtalık.

Te'vil: Başka mana vermek.

Teberrük: Bir şeyi bereket veya saadet vesilesi sayarak almak veya vermek.

Tefhim: Anlatmak. Bildirmek.

Tekellümü Lisan-ü'l Kıdem: Cenab-ı Hakk'ın sohbe-tine mazhar olan ve mürşidi kâmil ve "**Mürşidi Âmm**" (umuma Mürşid) olan Zâtın lisanının Allah'ın arzu ve tasdi-kinde olması.

Teksif: (Kesâfet. den) Yığma, toplama.

Tenvir: Aydınlatma. Bir şey hakkında bilgi verme.

Tesmiye: İsimlendirme. Ad verme.

Te vessül: Vesile edinmek

Tezahür: Meydana çıkma, belirme, görünme.

Tezekkür: Zikretmek.

Tezkiye: Pak ve temiz etmek.

Tilâvet: Kur'an okumak.

U-Ü

Uruc: Yükselmek.

Uzlet: Yalnızlık.

Ünsiyet: Yakınlık. Dostluk.

V

Vedia: Emanet.

Vesile Sırrı: Kişiyi Allah'a götürme yetkisine sahip gönül noktası.

Vuslat: Sevdiğine kavuşmak.

Y

Yedd : El

Yedd-i Kudret: Kudret eli.

Z

Zehab: Yanlış düşünce. Zan.

Zübde: Bir şeyin en mühim kısmı.

Zübde-i Kâinat: Kâinatın özü.

Zübde-i Kemâl: Kemâliyetin özü.